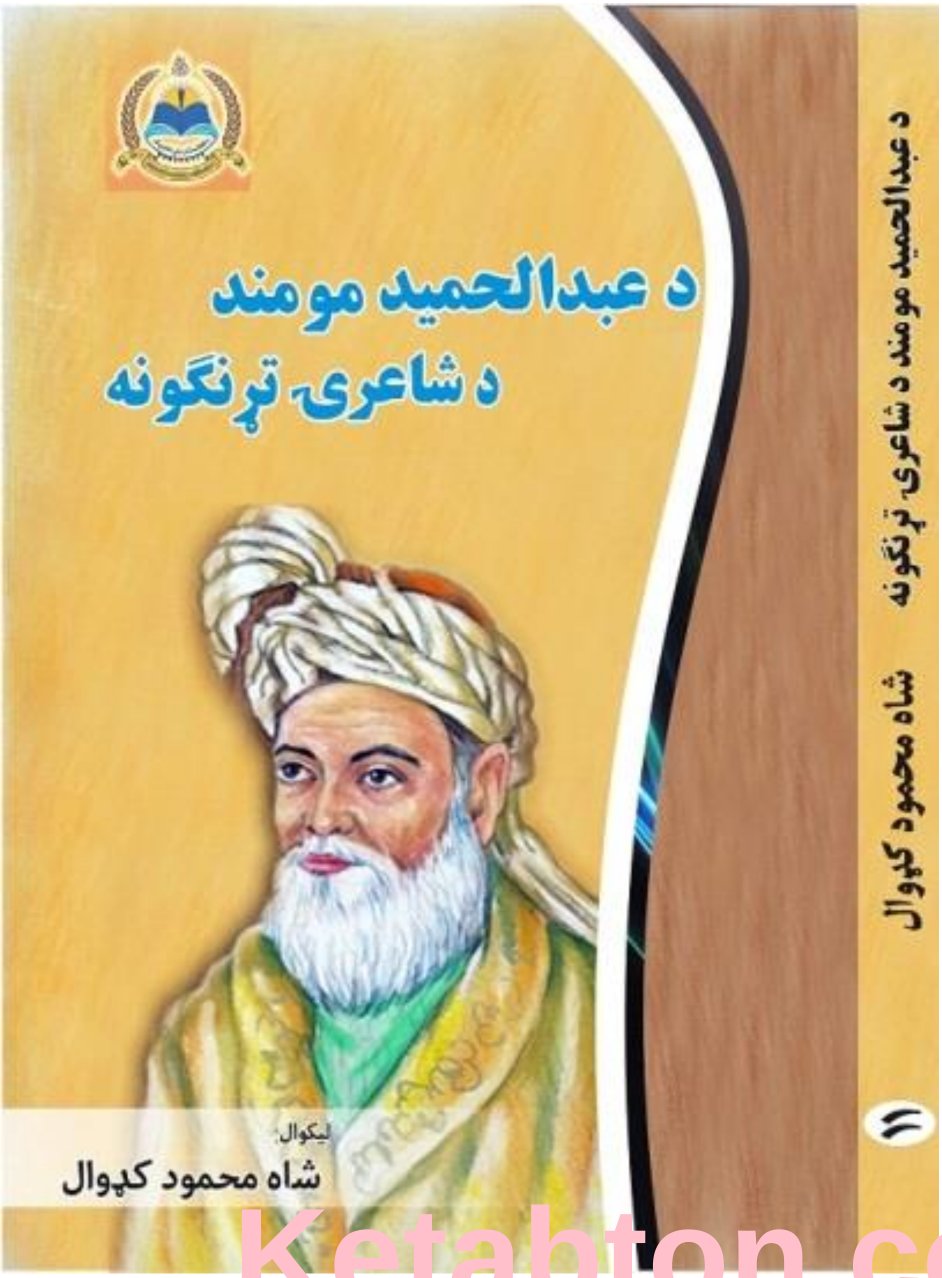

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالحمید مومند

د شاعرۍ ترنګونه

www.melitahrik.com
0777 400 116

شاه محمود کړوال

۱۳۹۳ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د عبدالحمید مومند د شاعرۍ ترنګونه

لیکوال : پوهنمل شاه محمود کډوال

خپروندی : د افغانستان ملي تحریک

کمپوز : لیکوال

پښتۍ ډیزاین : فیاض حمید

چاپشمېر : ۱۰۰۰

چاپکال : ۱۳۹۳

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

ژوند، پوهې او ګروهې ته!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېیله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (د عبدالحمید مومند د شاعرۍ ترنګونه) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (پوهنمل شاه محمود کدوال) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله
په درناوي
د افغانستان ملي تحریک
فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلیزه

حمیدبابا د پښتو ادب د منځنۍ ادبي دورې هغه شاعر دی ، چې شعرونه یې له بېلابېلو اړخونو د څېړنې او کتنې وړ دي . دی شعر په رښتیني مانا خلکو ته ورپېژني او ډېره خوږه شاعري کوي . د ده شعرونه د شعر په اړینو توکو ښکلي او سمبال دي . خپله موخه په ښکلي هنري ژبه څرګندوي او لوستونکی له ځان سره د خیال په نړۍ ورننباسي .

په شعر کې ترنګ جوړونه یا شاعرانه ترنګونه هغه موضوع ده ، چې په پښتو ژبه کې پرې نوي نوي بحثونه پیل شوي دي . که څه هم دا ترنګونه له وړاندې د بېلابېلو شاعرانو په ویناوو کې وو ، خو څېړل شوي نه وو .

هېره دې نه وي چې څېړنه هغه وخت ډېره ښه پرمخ ځي ، چې د موضوع په اړه پراخ مالومات او سرچینې شتون ولري . که داسې نه وي ، څېړونکی له ډېر کړاو سره مخیږي . له بده مرغه دا موضوع ، چې ما څېړلې ، په پښتو ژبه کې وړاندې ښه څېړل شوې نه ده . د مالوماتو او سرچینو له کمښت سره مخ شوم . خو په هر صورت خپله بېړۍ مې ساحل ته ورسوله .

دا (شاعرانه ترنګونه) او دې ته ورته موضوعات ، چې له یوې خوا په ژبه او بلې خوا په ادب او هنر پورې تړاو لري ، په کار ده څېړونکی په دواړو برخو کې څه ناڅه مالومات ولري . په شعرونو کې ډېر ژبني توکي ځیل ځای ونجوي همداسې ترنګونه هم دي ، چې یوه برخه یې د یوه بیت یا نیم بیتي په یوه ځای او بله برخه یې په بل ځای کې وي ، د دواړو یو ځای کول لږ څه فکر غواړي. د دې ترڅنګ د ترنګ مانا هم داسې موضوع ده ، چې پوهه ، تولنیز مالومات او علمي تجربه غواړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښېړنـــې پــه بهيــر کـــې ، د کابـــل پوهنتـــون ، د ژبـــو او ادبيـــاتو پـــوهنځي ، د پښـــتو ژبـــې او ادب څـــانګې ، زړه ســـواند او مهربـــان اســـتاد پوهنـــوال محمـــد رفيـــق (رفيـــق) لارښـــوونواو مالومـــاتو زمـــا د ښېړنـــې کـــار ګړنـــدی کـــړ او پـــه دې برخـــه کـــې يـــې غـــوره مشـــورې ، د دې لامـــل شـــوې ، چـــې خپـــل کـــار پـــه ښـــه توګـــه پـــای تـــه ورســـوم . همدارنګـــه پـــه دې برخـــه کـــې د اســـتاد محمـــد آصـــف صـــميم کتنـــو هـــم د آثـــر پـــه بشـــپړتيا کـــې ســـتره ونـــډه درلـــودې ، چـــې پـــه تـــرخ کـــې يـــې آثـــر د خپـــراوي جوګـــه شـــو . همداســـې د ښېړنـــې پـــه بهيـــر کـــې د کابـــل او لغمـــان پوهنتونـــو لـــه ځوانـــو او تانـــدو اســـتادانو اورنګزيـــب اســـحاقزي او اجمـــل ښـــکلي د مرســـتو لـــه کبلـــه ورتـــه کـــوروداني وايـــم او د ټولـــو د ســـوکالۍ پـــه هيلـــه يم .

درنښت

شاه محمود کډوال

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

سرلیک
مخکښه
سریـزه ۱
د نازکخیال حمید بابا لنده پېژند... ۲
د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه ۳
د حمید بابا سبک ۴
ترنـګ څه ته وايي ؟ ۷
د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه
ترنګونه.. ۱۵
اخځونه ۱۰۸

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ژبې په بډاینه کې شاعران ستره ونډه لري، دوی که له یوې خوا په خپلو شعرونو کې د خپل چاپېریال پېښې، واقعیتونه او اړتیاوې په هنري ژبه انځوروي ؛ له بلې خوا د ژبې په پراختیا او پرمختیا کې یاد وړ کار تر سره کوي.

د شعر په سیوري کې ترنګ جوړونه د شاعر کار دی او دا اړتیا هم تر ډېره په شعر کې ننګېرل کېږي. خو دا بیا د شاعر په ذهني ځواك، استعداد او پوهې پورې تړلې ده، چې څه ډول ښکلي ترنګونه جوړ کړي. ترنګونه د یوې مانا د څرګنداوي لپاره رامنځته کېږي. یو شمېر دا ترنګونه کېدای شي له وړاندې په ژبه کې وي او یو شمېر یې نوي وي. په دې مانا، چې د شاعر په فکر کې نوې پېښې او ماناوې رامنځته کېږي ، چې د ترنګ په جوله کې یې رانغاړي.

ترنګ هغه ژبنی یوون دی، چې تر یوه ډېر ژبني توکي لري. د یوې مانا لپاره جوړېږي. خو د غونډلې په څېر بشپړه مانا نه لري . په وییپوهنه کې ترنګ هغه وییونه رانغاړي ، چې تر یوه ډېر توکي لري ، لکه: پوهنتون، کرکر، لوکری... په غونډله پوهه کې غونډله پوهیز ترنګونه، چې دا بیا له وییزو هغو سره توپیر لري، لکه: کابل ښار، افغان مېنه، ښاري ځانګه.

زموږ د څېړنې موضوع شاعرانه ترنګونه دي، چې د حمیدبابا شعرونو ته ځانګړې شوې ده. د دې ډول ترنګ له نامه څرګندېږي، چې په شعر پورې تړلي دي. په دې مانا ، چې تر ډېره په شعرونو کې کارېږي ؛ په هنري نثر کې یې هم کاربدنه شونې ده.

په یوه وېشنه کې ترنګ څلور ډوله (اضافي، وصفي، تشبیهي او استعاري) ښوول کېږي. خو په نورو کې بیا ډېر ډولونه لري. ترنګ وېشنه د بیلابیلو څېړونکو په آثارو کې په جلا توګه شوې ده، چې ډولونه یې، چا یو او چا بل ډول ښوولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاده دې وي ، چې ګړنې (اصطلاحات، محاورې، امروزې، ایډیمونه) هم د شاعرانه ترنګونو تر سرلیك لاندې څېړل شوي، هغه هم له دې لامله، چې ګړنه هم یو ترنګ دی، په یوه ځانګړې شاعرانه مانا سره، چې تاسې به یې په دې لیکنه کې ولولئ.

د نازکخیال حمید بابا لنډه پېژندنه

عبدالحمید مومند ، د پېښور په ماشوګګر کې زېږېدلی دی. د زوکړې باوري نېټه یې څرګنده نه ده. خو داسې ګمان کېږي، چې د یوولسمې هجري پېړۍ په پاي کې به زېږېدلی وي. ده متداول علوم لوستي او په ملا عبدالحمید مشهور وو. په پارسي ادبیاتو کې د پراخې مطالعې خاوند وو او په عربي هم پوهېده.

هانري جورج راورټي وايي، چې عبدالحمید مومند په ۱۱۴۵ هـ کال کې مړ شوی دی. د ده مړی د ماشوګګر په هدیره کې ښخ دی.

حمید د شعر ویلو عالي استعداد او مبتکر فکر درلود او د تازه مضمون په پیداکولو کې د مهارت خاوند وو. حمید د خپل ادبي فعالیت په دوران کې داسې رنګینه، ښکلې او په بدیعي ښکلاوو سمباله شاعري وکړه، چې وروستیو دی د موشګاف په لقب وستایه.

عبدالحمید مومند د شعر یو رنګین دیوان لري، چې زیاتره غزلې پکې راغلي دي. یو ترکیب بند ، مخمس، څو قصیده ډوله غزلې او دوې رباعي هم ورسره ملې دي.

عبدالحمید مومند د مولینا غنیمت کنجاهي نیرنګ عشق په روانه او خوږه پښتو مثنوي ژباړلی دی. د حمید ژباړه ازاده ژباړه ده او خورا لوړ ادبي قوت لري. ټول بیتونه یې ۱۸۱۸ دي، په داسې حال کې، چې د اصلي پارسي متن بیتونه ۱۵۰۰ دي. له نیرنګ عشق سربېره عبدالحمید مومند د هلالي چغتايي د شاه و درویش کیسه هم په خوږه او روانه مثنوي ژباړلې ده. حمید دا ژباړه د شاه و ګدا په نامه پر ۱۱۳۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه کال بشپړه کړې ده. د حمید ژباړه هم خوره، خوندوره او هنري ده. پر دېوان، نیرنګ عشق او شاه و ګدا سربېره، ځینو څېړونکو د شرعة الاسلام مثنوي هم د عبدالحمید بللې ده (۱۴: ۲۱۵، ۲۱۶).

د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه

د حمید بابا د ژوند ډېره برخه په هند کې د مغلو د واکمنۍ په بهیر کې تېره شوې ده، چې بنسټ یې ظهیرالدین محمد بابر په **۹۳۲** هـ کې ایښی وو او په هند کې د پښتون واکمن ابراهیم لودي په وژلو پیلېږي. له دې واکمنۍ سره د پښتنو مبارزه هم نږدې تر پایه روانه وه چې ستر مبارزین پیر روښان ، ایمل خان، دریاخان، خوشال خان ختټك او نور په دې لړ کې د یادولو وړ دي.

که د حمیدبابا د زوکړې نېټه (۱۰۸۰ هـ) شاوخوا وبولو، نو په دغه وخت کې اورنګزېب (۱۰۶۸ هـ – ۱۱۱۸ هـ) د شاه جهان زوی، د هند د مغلي واکمنۍ پر ګدۍ ناست وو. د اورنګزېب د مرګ پر وخت، حمید بابا نږدې څلوېښت کلن وو، هغه په لاندې بیت کې د اورنګزېب مرګ ته نغوته کوي:

څه به شور نه وي د هند په میخانه کې ؟
چې اورنګ څخه د حکم جام نسکور شو

اروانباد پوهاند صدیق الله رښتین د (۱۱۳۰ هـ) کال شاوخوا د حمیدبابا د شــــــــــــــــــــــاعرۍ

او شهرت زمانه بولي (۲: ۶۱).

په لاندې بیت کې حمیدبابا د مغلي واکمنو د کړنو څرګندویي کوي:

دا څه دور د ګردون راغی وخت نور شو
چې شېوه د عادلانو ظلم زور شو

لاندې بیت هم د یو تاریخي حالت انځور کاږي:

چې د ښکلو د درګاه ګدایي مومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هی توبـه د محمـدشاه له سلطنته
شهسوار سنګروال نیازی د دې بیت پـه اړه وایي، چې پر هند بانـدې د احمدشاه بابا د برید پر وخت، هلته محمدشاه واکمن وو، که چېرته همدا محمدشاه وي ؛ نو دی خـو د احمدشـاه بابا معاصر دی او تـر دغـه وختـه ممکـــــن حمیـــــــد بابـــــــا ژونـــــــدی وو (۸: ۱۷۷).

د حمید بابا سبك

سبك عربي نومونه ده، چې د سرو او سپینو زرو د ویلې کولو او تویولو پـه مانا راځي. په اصطلاح کې سبك د ویلو او لیکلو ځانګړي ډول او طرز تـه ویل کیږي. د عربي د سبك په مقابل کې اروپایان د (Style) ویـی کـاروي، که څه هم، چې د ستایل ویـی تر سبك ډېر پراخوالی او ارتوالی لـري ؛ ځکـه چې لوېدیځوال د ټولو کړو وړو (لکه نڅا ، رسم او داسې نورو) لپـاره، چې په یوه ځانګړي او ممتـاز ډول سره وي (Style) کـاروي. د پاړسـو پخوانیـو ادیبانو به د سبك پرځای د فن، طرز، سیـاق، طریقـه، شېوه اسلوب دا او داسې نور ویي کارول ؛ مګر اوس د سبك نومونه او ویـی ډېر دود شـوی دی (۴: ۷۱).

د پښتـو ادبیاتو ګرده څېړونکي او پوهـان پـه دې عقیـده دي، چې د هندي سبك بنسټپونه، په پښتو شاعری کې تـر هرچا د مخه عبدالحمیـد مومنـد دود کړي دي او زیار یې ایستلی دی. د دغـه ادبـي سبك لـه غوښتنو سره سم، خو د اعتدال د حد په ساتلو سره، خپله شاعري عیـاره کړې ده. د دې سبك لـه ځینـو ځانګړنو لـه خپلولـو سـره سره، حمیـد د خپـل شعر جولـه پښتني وساتله او دا پـه دې مانـا ، چې ده پـه دې برخـه کې منـځلاری وو او په منځني ډول یې د هندي سبك بنسټونه خپل کړل (۱۳: ۳۰۹) .

ادبپوهانو د هندي سبك ستري ځانګړنې داسې ښوولي دي:

۱ – د دغه سبك تابع آثار زیاتره ابهام او پېچلتیا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - د دغه سبك خاوندانو د خپلو پخوانيو شعري دودونو په پرتله، نويو مضامينو او د تازه فکر د پيداکولو خواته پام کړی دی.
۳ - ايجاز د دې سبك بله ځانګړنه ده. د دغه سبك شاعران ډېرې خبرې په لنډو ويناوو کې څرګندولای شي.
۴ - دقيقو تشبيهاتو او ځانګړو استعارو په دې شعرونو کې ځانګړې وده موندلې ده.
۵ - د هندي سبك پيرو شاعران د خپلو شعرونو د هر شعر په مسرو کې تناسب ساتي. د تقابل، مراعات النظير، مدعا و مثل او حسن تعليل د ادبي صنايعو په پاللو کې ډېر پياوړي دي.
۶ - د دې سبك په شعرونو کې متلونه، ګړنې او سيمه ييز ژبني توکي ډېر کارېږي.
۷ - د دې سبك شعرونه د يو ځانګړي آهنګ او لحن (غاړې) لرونکي دي.
۸ - د دې سبك غزلې زياتره د مينې پر محور چورلي، حال دا، چې تر دې سبك د پخوانيو شاعرانو په شعرونو کې بېلابېل موضوعات څرګند شوي دي . د دې سبك غزلې ځينې موضوعي بېلتون لري او همغږي پکې نه ليدل کېږي.
۹ - د هندي سبك پيرو شاعران زياتره د نکته سنجۍ او مضمون تراشۍ په فکر کې وي او د شعر دودېزو آرونو ته دومره پام نه کوي. د غزلو د بيتونو ډېروالی او د قافيې د تورو تکرار او نور د هندي سبك په پيروۍ رامنځته شوي شعرونو کې ليدل کېږي .
۱۰ - افراط، تفريط، اغراق او مبالغه د هندي سبك په تابع شعرونو کې ډېره ليدل کېږي (۱۴: ۲۱۴، ۲۱۵) .

سيد محی الدين هاشمي د هندي سبك ځانګړنې داسې راپېژني:

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – د نویو او بکرو خبرو لپاره هڅه.
۲ – مضمون پنځونه (آفریني).
۳ – د لفظي او معنوي صنعتونو په ډېرې کارونې سره د وینا پېچلتیا او کړکیچ.
۴ – په مبالغه کې غلو او افراط.
۵ – د مضمون او تشبیه د رامنځته کولو لپاره له چاپېریال او شاوخوا څخه ګټنه.
۶ – د ارسال المثل صنعت ډېره کارونه.
۷ – د تخیل زیاته ژورتیا (۱۱: ۹۵).

کوم څه، چې تر ټولو د مخه د حمید بابا په شعرونو کې د پام وړ دي، دادي:
۱ – حمید د هندي سبک پیرو دی او د دې سبک یو ستره ځانګړنه دا وه، چې شاعر به په شاعرانه دنیا کې د عشق یوه افسانوي نړۍ جوړوله او د هغې په بیان کې به یې ډول ډول خیال بافي کوله. د غزل په ډېره برخه کې به د معشوقې د سترګو، بڼو، وروځو او قد ستاینه کېده. شاعر به د سترګو په ګولیو لګېدلی یا به د بڼو په غشو ژوبل شوی وو او یا به د بېلتون په اور لولپه وو. خو هغه داسې یو شاعر نه دی، لکه د دې سبک نور لاروي، چې د مضمون مانا او موخه په الفاظو کې نغاړي او په مشکل سره ترې مانا اخېستل کېدای شي لکه کاظم خان شیدا.
۲ – د حمید بابا د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه د خپل مطلب او مدعا د اثبات لپاره له ارسال المثل څخه کار اخلي. البته نور ادبي او هنري صنایع، لکه تلمیح عارفانه تجاهل حسن تعلیل، استعارې، تشبیه او کنایې کارونه هم د ده د هنر غوره ننداره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - د حمید د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه ته د دغې دورې د نورو شاعرانو پرخلاف کارېدلي تشبیهات ښه نه ایسي او هڅه کوي، چې ډېر نوي او ابتکاري تشبیهات او استعارې بیامومي او همدارنګه هغه تشبیه او استعارې په خپلو شعرونو کې ځای کړي، چې په پښتني چاپېریال کې دود دي او پښتانه ورسره اشنایي لري.
۴ - د حمید په شعرونو کې نه یواځې نازك خیالي، نادر تشبیهات، استعارې، مبالغې او نورې ادبي پسولنې او یا د شاعرۍ دودیزو نومونو او سېمبولونو، لکه (بلبل، آهو چشم مجنون، لیلا، پتنګ، شمه، شیرین او فرهاد) دود موندلی دی ، بلکې د ده د شعرونو بله غوره ځانګړنه داده، چې هغه د ټولنې له ښو او بدوسره سیده اړیکی لري او د پندونو او وجیزو ترڅنګ داسې شعرونه هم لري، چې د ټولنې هر وګړي ته داسې ټولنیزه لارښوونه کوي، چې بنسټ یې پر کار باندې ولاړ وي (۵: ۲۶۹- ۲۷۱).

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترنګ څه ته وايي ؟

ترنګ هغه ژبنی يوون دی، چې دوه يا لـه دوو ډېر ژبني يوونونـه، ويـي او توکي سره ونښلي او يوويی او يا يومانيز جوړښت ترې جوړ او ځانله مانا ونښندي (۳: ۲۹).

ترنګ د هغـو دوو يـا ډېـرو (خپلواکـو او نـاخپلواکو) وييونـو او ګړونـو يـو ځای کېده دي چې رغنده توکي يې يو له بله سره پښوييز اړيکی ولـري يـا د دوو يا ډېرو خپلواکو او ناخپلواکو ګړونو غونډ دی، چې برخې يې يو لـه بل سره پښوييز اړيکی ولري. د ترنګونو د څېړنې او لوستنې څخه داسې څرګندېږي، چې ترنګونه د مانا او جوړښت له مخې بېلابېل ډولونه لري.

د ترنګ ځانګړنې:

۱ – ترنګ له دوو يـا ډېـرو خپلواکـو او نـاخپلواکو ګړونـو او وييونـو څخـه جوړېږي.

۲ – په ترنګ کې يوويی د بل تابع ګرځي.

۳ – په ترنګ کې د وييونو ترمنځ غونډله پوهيز اړيکی ټينګېږي.

۴ – ترنګ تر ويي پراخ او ترښتي مانا څرګندوي.

۵ – د غونډلې او ترنګ ترمنځ توپير او بېلوالی اړين دی (۱: ۳۹،۴۱).

د ترنګ ډولونه:

په پښتو کې ترنګونـه لـومړی پـه دوو ډلـو وېشـل کېـږي، چې هـره ډلـه بيـا نورې برخې لري، هغه دوې ډلې دادي:

الف ـ نوموال ترنګونه:

هغـه ترنګونـه دي، چـې د ترنـګ آره او بنسـتېزه برخـه يـې نـوم وي او دغـه ترنګونـه پـه غونډلـه کې د ايښي او پـه نومواله غونډلـه کې د ايښـوني پـه برخه کې راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموال تړنګونه دا لاندې ډولونه لري:

۱ - تولي تړنګونه:

دا هغه تړنګونه دي، چې د یو نوم اړوندتیا بل نوم یا نومځري سره شوې وي. د پښتو ژبې په تولیزو تړنګونو کې یو تولنومی او بل تولنوم راځي.

تولنوم له تولنومي څخه وروسته راځي. جوړښت یې په دې ډول دی:

تولوییکی (د) + نوم + نوم، د + تولنومی + تولنوم: د کابل ښار

تول تړنګ د مانا له مخې د لاندې موخو لپاره راځي:

- د تول او تړاو لپاره: د ښوونځي نجونې.
- د ځانګړتیا لپاره: د کندوز ختکې.
- د ورته والي لپاره: د سترګو تور، د عقل لاس.
- د ځرګندتیا لپاره: د ازادۍ څلی.
- د ظرفیت لپاره: د تېلو بوتل، د اوبو ګیلاس.
- د وړتوب لپاره: د دوستۍ وړ.

۲ - ستاینوم تړنګونه:

دغو تړنګونو ته، چې په عامه توګه ستاینوم تړنګونه وایي، هغه تړنګونه دي، چې د یو نوم یا نومځري د اکر ځرګنوالی د ستاینوم له لارې ځرګند او وښوول شي، لکه: ښکلی ښار، زیړ ګل....

په پښتو کې ستاینوم تړنګونه داسې جوړېږي:

(ستاینوم + نوم) (نوم + نوم) (نوم + ستاینوم) (نوم + کړول) (نوم + کړ ستاینوم)

(ستاینوم + ستاینوم)

۳ - شمېر تړنګونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه ترېنګونـه دي ، چـې لـه شـمېر او نـوم يـا شـمېرنوم او شـمېرلي څخـه رغېدلي وي. جوړښت يې داسې دی: شمېرنوم + نوم.
په پښتو ژبه کې شمېرنوم له خپل شمېرلي څخه مخکې راځي، لکـه: دوه قلمونه، يو کور پينځه خونې.

۴ - کړول ترېنګونه:

هغه ترېنګونه دي، چې د جوړښت بنسټي او آر تـوکي يـې کړولونه وي. دا ترېنګونـه د بېلابېلـو مانـاوو د ځرګنـدونې لپـاره لـه ځينـو نـورو وييونـو (ټينګار، شمېرنوم، نوم سربلونه او اوستربلونه) سره يو ځای کېـږي او ټـول ترېنـګ يـې د کـړول پـه توګـه پـه غونډلـه کـې کـارېږي او پـه لاندې ډول جوړېږي:

الف - کړول + کړول = کړول ترېنګ، لکه: هلته دلته، ښکته پورته، لاندې باندې او نور.

ب - نوم + نوم = کړول ترېنګ، لکه: غرونه غرونه، ځولۍ ځولۍ، کوټې کوټې، دلۍ دلۍ.

ج - ستاينوم + ستاينوم = کړول ترېنګ، لکه: پټ پټ، غټ غټ، نـيم نـيم ، لوی لوی.

د - شمېرنوم + شمېرنوم = کړول ترېنګ، لکه: پينځه پينځه، يـو يـو، شـل شل.

ه - شمېرنوم + شمېرنوم + نـوم = کـړول ترېنـګ، لکـه: يـو دوه ورځـې، دوه درې قلمونه.

و - ستاينوم + کړول = کړول ترېنګ، لکه: ډېر نږدې، ډېر ژر.

ز - نومځری + نومځری = کړول ترېنګ، لکه: څوك څوك، کوم کوم.

ح - ستاينوم + ستاينوم = کړول ترېنګ، لکه: ډېر ښه، ډېر هوښيار.

۵ - ټينګار ترېنګونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو کې دا ډول ترنګونه له دوه همغږو او همغانيزو وييونو څخه رغېدلي دي. درې ډولونه لري:

۱ – چې يو ويى په ترنګ کې کټ مټ بيا راشي.

۲ – چې يو ويى په لږ بدلون سره بيا راشي. لکه: ډز ډوز، ټک ټوك، درب دروب، سم دم.

۳ – چې په دويم ويي کې دلومړي توري پرځاى (م) (پ) (ب) يا (و) راوړل شوي وي لکه: غنم منم، خړپړ، پټې متې.

۶ – وييك ترنګونه:

دې ته ځکه وييك ترنګ وايي، چې له وييکو او نوميز مرکز څخه جوړ شوي وي. په دې ترنګونو کې نوميز مرکز، نومځرى، ستاينوم يا کوم بل نوميز ترنګ وي. په دې ډول ترنګونو کې وييکي له نوم څخه وروسته او هم د مخه کارېداى شي، لکه: په کور کې، تر کابل پورې او نور.

ب – کړ ترنګونه:

هغه ترنګونه دي، چې ستره مرکزي او آره برخه يې کړونه وي. دغه ډول ترنګونه تر ډېره په غونډله کې د ايښوني برخه جوړوي.

کړ ترنګونه پښوييزه مانا هم څرګندوي او په ځانګړې توګه يوه غونډله هم ګڼل کېداى شي.

په پښتو کې کړ ترنګونه په لاندې ډول جوړېږي:

- نوم + کړنومى = کړ ترنګ، لکه: کتاب لوستل، ليك ليکل، په لار کې درېدل.
- کړنومى + کړ = کړ ترنګ، لکه: غوښتل کوم، رټل کوي او نور.
- کړول + کړ ترنګ = کړ ترنګ، لکه: عادلانه چلند کول.
- نوم + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: انسان يم.
- ستاينوم + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: جوړ يم.
- کړول + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: لرې يم، نږدې يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- شمېرنوم + مرستیال کړ = کړ ترنګ، لکه: یوه ده، دوې دي.
- د یم، وم. مرستیال کړونه + کړونه یا کړ ستاینوم = کړ ترنګ، لکه: راغلـــــــــــــــــــــــــــــــــــــی یـــــــــــــــــــــــــــــــــــــم ګرځېدم، راغلی وم، ګرځېدلی یم .

لنډه دا ، چې په دې برخه کې د پښتو ژبې ډېر کړوال جوړښتونه کړ ترنګونه جوړولای شي. د ټولو بېلګې راخېستل د دې لنډې تنګې لیکنې پــــــــــــــــــــــه اړانــــــــــــــــــه کــــــــــــــــــــــې نـــــــــــــــــــــه ځایېږي (۱۲: ۷۴ - ۷۷).

غونډ یا ترنګ د غونډلې د آرو او یا مرستیالو ټوکونو (نومونو، کړونو او ستاینومیزو کړولونو او وییکو) یو سست وییغونډ یا ترنګ دی. داسې چې رغنده توکي یې سره خپلمنځې پښوییز اړیکې پالي او شننوړ دي، خو د غونډلې دننه د یوه یوون یا واحد (Syntagm or Tagmeme) په توګه ناشنوني بلل کیږي او له نورو رغندو یوونو(Components or Constituents) سره یې پښوییز تړاو شتوالی لري. نه دا چې هر رغنده توك یې دغه راز اړیکې پرکار واچوي. په بله ژبه، یو عادي غونډ له ترښتي پلوه یو سست ترنګ بلل کیږي او هغه دا ، چې رغنده توکونه (کړونه، وییونه او وییکي) یې په خپل منځ کې د پښوییز اړلون بدلون منونکي دي. هم د نحوي توکو لکه تولي سربل (د) او داسې نورو توکو د خوندییښې او هم د اوډون او سمون، پېر د اغېزمننې له مخې. هر ګوره، خج،آهنګ او نور بشپړاند " نازنځیري " توکونه یې سره زیاتره یووالی لري او پر هماغه غوره یا وروستي توك یې ټیکاو مومي (۶: ۲۲۳).

په شعري کره کتنو کې دا زیاته دود ده، چې وایي: پلاني شاعر خورا ښه او ښـــکلي ((ترنګونه)) هم کارولي دي. په دغه تړاو استاد اسدالله غضنفر لیکي: په ترنګ کې چې له دوو یاتر دوو له ډېرو وییونو رغېږي، یوه نوې مانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مومو. ترڼګونه پر څلورو ډولونو وېشلای شو: تولي، ستايوال، ورتنيز (تشبېهي)او استعاري ترڼګونه. د پښتو پخوانو شاعرانو به ترڼګونو ته ډېر پام نه کاوه. په شلمه پېړۍ کې د هنر دې اړخ ته پام وشو.
دلته ((ترڼګ)) د وييپوهنې او بيا وييرغاونې(Word formation) په جاج نه، بلکې د غونډله پوهنې(نحوي) په جاج کارول کېږي او له همدې اړخه د ژبپوهنې په نومونه کې نحوي ترڼګونه ، په بله وينا ، غونډونه (عبارتونه، فقرې) بلل کېږي. په دې توګه لومړي ډول ته (غونډله پوهيز يا نحوي ترڼګ) ويل کېږي او دويم ډول ته (وييز يا لغوي ترڼګ). لومړی ډول د دوو يا زياتوو ييونو او وييکو يوه ټولګه ده، چې په يوه غونډله کې د يوه شننوړ او ونجوړ يوون په توګه يو ټاکلی پښوييز او مانيز چار پرځای کوي، په نورو ټکو، يوه غونډله لومړی پر غونډونو وېشل کېږي، لکه (سپوږمۍ او زمری، د مازيګر پر درېو بجو په ملي بس کې، يوه ستراديې بنډارته، ځي) غونډله. وييز ترڼګ بيا له دوو يا زياتو وييونو او وييکو څخه داسې رغښت مومي، چې نه يواځې شننوړ او ونجوړ نه وي ، بلکې پر دې سربېره يې بېلابېل رغنده توکي له غونډله پوهيز پلوه د يوه يواځيني خج او (پېر: آر، اوښتی) اړوند تابع وي، لکه: پيمخی، سترګوړی، تمځی، ژبپوهنه، کتنپلاوی، له اوښکو ډکې سترګې، ژب-ساپوهنه....
په دې لړکې شعري غونډونه يا ((ترڼګونه)) هم د نورو غونډونو غوندې تر هرڅه له مخه د اړوندو غونډلو د يوونونو په توګه، د جوليز، غونډله پوهيز جوړښت، چار و مانا له مخې په پام کې نيول کېدای شي او هله بيا له شعري- هنري پلوه ؛ او داچې له آره غونډله پوهيز غونډونه دي، نو اړينه نه ده، چې تل دې رغنده توکي يواځې خپلواك وييونه وي، بلکې لکه له مخه چې ورته نغوته وشوه، ناخپلواك هغه (وييکي: د ، له، په، پر، تر، سره، لاندې باندې، کې، پورې، پسې او...) هم رانغښتای شي او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لړ کې د همدغو څلورګونو ترنګونو((توالی اضافات)) چې په دوديزو ادبي فنونو کې ويار بلل کېده، اوس يې په ښېګڼو کې شمېرل کېږي.
دادی، دلته يې څو بېلګې وړاندې کېږي:
برندې سترګې، لکه: د اسمان ستوري، په سترګو سترګو کې، پر بلې ولاړه نجلۍ، سر پر زنګون، د وختو د اسوېلو تر سيوري لاندې، پر وربښمين بستر د ناز، د لمر په څنو کې، د ښېراز باور ګوګل، د ګل او بلبل په ژبه، بادونو لولنګرو، د کرلو پرندو وينو د ګلمينو ګلبڼونه د سپېدو د خزانزمولو سپېدارونو شنه خوبونه.
هرګوره،استاد غضنفر شعري ترنګونه په څلورو نومېرلو(مشخصو) ډولو تــــــــــــــــــــــــولي، وصــــــــــــــــــــــــفي تشبيهي او استعاري هغو کې رالنډ کړي، چې هغه هم د نوموالوغونډونو يوه برخه رانغاړي.که نه يوائې په نوموالو کې تولي داپېنځه ډوله دي همداسې توصيفي، بدلي، عددي، متممي قيدي... او ورپسې فعلي ډولونه هم همداسې درواخله .
په هره توګه، د ترنګونو هماغه ساده ډولونه هم ، چې د دوو خپلواکو(ساده يا مشتقو) وييونو تر څنګ له تولي(د) پرته پکې نور وييکي دومره برخه نه اخلي، تر يووستويو وييونو څخه د شعري انځورونو (اېماژونو)، په تولېز جاج، د ((شعريت)) لپاره ښه ترا ليا ره هوارولای شي او د ژبني پوتنسيال د آر له مخې يې زېږون ناپايه (نامحدوده) دی، په بله وينا ، شاعر يې له اړتيا سره سم هرڅومره ډېر رامنځته کولای شي او هېڅکله له تنګسې سره نه مخا مخېږي.
استاد غضنفر هڅه کړې، د جيلاني جلان د شعر دارزونې په ترڅ کې هماغه څلور ډوله رابرسېره کړي:

د مازيګر په (پر) زېړ جبين به ګل ګل وکړل شي
دا څوان ګودر به اوس د نجونو په مذهب غږېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زیړ جبین وصفي تړنګ دی. د مازیګر زیړ جبین، استعاري تړنګ دی. ځوان ګودر هم استعاري تړنګ دی. مانا داچې ګودر له انسان سره تشبېه شوی دی. بیا د تشبېه یو اړخ یاني مشبه به (چې دلته انسان دی) حذف شوی او یواځې یوه ځانګړنه یاني ځواني یې یاده شوې ده او د نجونو مذهب تولي تړنګ بولو، ځکه مذهب تولنوم او نجونې تولنومی دی.

متل دی وایي، د شال او شړۍ نه سره کېږي، خو په پکتیا کې شړۍ ښکلی او رنګین لباس دی. جلان وایي:

دې ته سور غرور هم ګونډه ماتی شي، سجدې کوي

دا د پسرلي شړۍ د لمر په (پر) اوږو ښخه ده

دلته سور غرور وصفي تړنګ (غرور) ستایلی او (سور) ستاینوم دی او د لمر اوږې استعاري تړنګ دی. د ښاغلي جلان شاعري له استعاري تړنګونو مالامال ده. د ده تړنګونه کابو ټول د ده خپل دي.

ژبپوهان وایي، چې په ځینو ژبو کې تړنګ جوړول اسانه دي، خو په ځینو نورو کې اسانه نه دي.... جلان د نوي انځور د جوړولو لپاره، د مانا رسولو لپاره او بل د تناسب لپاره تړنګونو ته مخه کوي. دی وایي:

زموږ د کلي له اسمانه هر چا کړې ولجه

چا ترینه لیو کې سپوږمۍ وړې چا لمر وړی دی

دلته د کلي د اسمان تړنګ په وریسې مسره کې له لمر و سپوږمۍ سره هم د انځور په بشپړولو کې برخه اخلي، هم تناسب زېږوي.

دا خبره چې تړنګ جوړول په پښتو کې د نورو ژبو اوبیا پارسي هومره اسان نه دي، سمه نه ده، ځکه، لکه پر همدې ځېرکې چې رڼا واچول شوه، هره ژبه ((یو ناپایه رغاونیزه وړتیا او پوتنسیال لري))، دا بېله سکالو ده، چې په پښتو او بیا شعر و ادب کې له دغه پټ توانه د نورو او بیا پارسي ژبې هومره کار یا ګټه اخېستل شوې نه ده! (۷: ۲۶۱- ۲۶۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حمیدبابا د ژوند ، شاعرۍ اوشاعرانه تړنګونو په اړه د لنډو مالوماتو له وړاندېینې وروسته خپلې اصلي موضوع ته ورځو چې په لاندې ډول ده:

www.melitahrik.com 0777 400 116

د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه تړنګونه

- وربې سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (وربې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی. همدارنګه د (عشق می) په تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی (می) تولنوم دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که مې نه زمویې په ویار د وربو سترګو
می د عشق په میخانه کې د مجاز را
(۱۰ : ۱)

- د عشق کبر وناز:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (کبر و ناز) تولنوم دی. په لاندې بیت کې کاربدلی:

چې مې نه وي سرکوزی چاته بې ښکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه دولتـه د عشـق هسـې کبر و نـاز را

(۱۰: ۱)

- د ګړی مېلمنه ورا:

په پورتني ترېنګ کې (مېلمنه ورا) ستاینوم ترېنګ دی (مېلمنه) ستاینوم او (ورا) ستاپلی . ټـول (د ګـړی میلمنـه ورا) تـول ترېنـګ دی (د) تولوییکی (ګړی) تولنومی او (مېلمنه ورا) تولنوم دی.

بېهوده يې زړه ترې په ډنګ ډنګ پورې

د ګړی میـلمنه ورا ده دا دنیـــا

(۱۰: ۴)

- د هلکو تماشا:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (هلکو) تولنومی او (تماشا) تولنوم دی.

مناسب نه دي ورتله د لویو خلکو

د هلـکـو تمـاشـا ده دا دنیـا

(۱۰: ۴)

- د عشق لاعلاج رنځ:

په پورتني ترېنګ کې (لاعلاج رنځ) ستاینوم ترېنګ دی (لاعلاج) ستاینوم (رنځ) ستاپلی . همدارنګه ټول ترېنګ تولي هم دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (لاعلاج رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبیهي ترېنګ هم دی (عشق) مشبه (لاعلاج رنځ) مشبه به او ګډه ستاینه يې (د درملني او علاج نشت) دی. د (بې دمه بې جرې منګور) په ستاینوم ترېنګ کې (بې دمه او بې جرې) ستاینومونه او (منګور) ستاپلی دی.

دا د عشق لاعلاج رنځ دی نه پوهېږم

که بې دمه بې جرې منګور دی دا

(۱۰: ۶)

- د عشق سیاه رویي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (سیاه رویې) تولنوم دی. د (کنبېدي انځور) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (کنبېدي) تولنومی (انځور) تولنوم دی.

هېڅ د عشق په سیاه رویی مه زهیرېږه
د ژوندون د کنبېدي انځـور دی دا
(۱۰: ۶)

- د زړګي ولې / ولۍ:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زړګی) تولنومی (ولې/ ولۍ) تولنوم دی. بیا یو استعاري ترڼګ دی (زړګی) قرینه (ولې) مستعارمنه (رګونـــــــــــــــــــــه) مســــــــــــــتعارله او (اوږدوالی، نری والی، جوړښت او نهیلي) وجه جامع ده. بلخوا (د زړګي ولۍ ربېل کېدل) یوه ګړنه او مانا یې (زحمت او کړاو رسېدل او ځورېدل) ده. د (کرږې وروځې) ستاینوم ترڼګ کې (کرږې) ستاینوم او (وروځې) ستایلی دی.

چې ربېي مې بې صرفې د زړګي ولې
کرږې وروځې دې د یار که لور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق تور:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (تور) تولنوم دی. د (سرتورېدل) ترڼګ یوه ګړنه ده، د نارینه لپاره د (سپکاوي او شرمېدو) او د ښځو لپاره د (کونډتون او بې مېړه کېدو) په مانا ګړنه، بلکې انګېرنه ده.

که سرتور د عشق په تور شې مه شرمېږه
د جمله بدیو سر پېغور دی دا
(۱۰: ۶)

- د تورو سترګو تور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترڼګ کې (توري سترګې) ستاینوم ترڼګ دی (تور) ستاینوم او (سترګې) ستایلی ، ټول ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (توري سترګې) تولنومی او (تور) تولنوم دی. بلخوا دا یوه ګړنه او مانا یې (محبوب ، معشوقه) ده، ورسره بله انډول ګړنه (د زړه سر) ده.

چې په تله د سر و مال راڅخه نه ځي
واقعې د تورو سترګو تور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق غم:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (غم) تولنوم دی.

چې یې زه له خپله غمه په امان کړم
د عشق غم دی که زما غمخور دی دا
(۱۰: ۶)

- د ښادۍ ستریوښي:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی(ښادي) تولنومی او (ستریوښي) تولنوم دی.

داچې ژاړي عاشقان ظاهر له غمه
د ښادۍ ستریوښي کاندي په دا
(۱۰: ۷)

- بې ویاره وصل:

په پورتني ستاینوم ترڼګ کې(بې ویاره) ستاینوم او (وصل) ستایلی دی.

چې ادا کا ورته یار بې ویاره وصل
ځان ته وایي عاشقان هاله ادا
(۱۰: ۷)

- د سمنبر پتون:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (سمنبر) تولنومی (پتون) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، بیا ورتنیز یا تشبیهي ترنګ دی (سمنبر) مشبه به (پتون) مشبه (جوړښت ، پوستوالی او نرموالی) یې ګډه ستاینه ده.

چې شبنم غوندې شبګیر واخېست په سر ما
کېښود سر په پتانه د سمنبر ما
(۱۰: ۸)

- د حاتم د داد نغمه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (حاتم او داد) تولنومی او (نغمه) تولنوم دی. بلخوا ، استعاري ترنګ هم دی (داد) قرینه (نغمه مستعارمنه او (اوازه، خبرې) مستعارله دی. په همدې بیت کې د (غوږ درنول) ګړنه هم شته چې مانا یې (د چا خبره اورېدل) ده. د (صبر ګوهر) په تول ترنګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (ګوهر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترنګ هم دی (صبر) لوازم (ګوهر) مستعارمنه او (ثمره) مستعارله دی.

د حاتم د داد نغمه ورباندې ناورم
چې درانه کړه غوږ د صبر په ګوهر ما
(۱۰: ۸)

- د زړه سترګې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی (سترګې) تولنوم دی. بلخوا (د زړه په سترګو کتل) ګړنه او مانا یې (په ځیرتیا او دقت چاته لیدل) ده. همدارنګه د (زړه سترګې کېدل) بله ګړنه او مانا یې (ډېر ګران او خوږ، زړه ته رانږدې) ده.

د دنیا اهل دول د زړه په سترګو
واړه ولید تر ځان خوار و بتر ما
(۱۰: ۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ترکو منګولې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (منګولې) تولنـــــــــــــــــوم دی. د (پر زړه ګرځېدل) ترنګ ګرنه او مانا یې (یو څوك یا څه یادېدل، په زړه ورېدل) ده. د (حنا لړمون) شعري ترنګ کې (د) تولوییکی (حنا) تولنومی (لړمون) تولنوم دی.

چې منګولې یې د ترکو په زړه ګرځي
ډوب په وینو کې لړمون شه د حنا
(۱۰: ۹)

- د عشق تېغ:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی (تېغ) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (عشق) مشبه او (تېغ) مشبه به او ګډ صفت یې (خوږول، په عشق او تېغ خوږلو کې د یو درد احساس) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

چې یې زړه د عشق په تېغ سوری سوری شي
لاعـلاج کـانـدي فریـاد لـکـه سُرنا
(۱۰: ۹)

- د خلوت عزیزان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (خلوت) تولنومی او (عزیزان) تولنـــــــــــــــــوم دی. د (ترکو کندی) بل تول ترنګ دی چې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (کندی) تولنوم دی. (زړه بدېدل) ترنګ ګرنه او مانا یې(خپه کېدل، خوا بدېدل) ده.

د خلوت له عزیزانو مې زړه بد شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بیا
(۱۰: ۹)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خط اره:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (اره) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترېنګ هم دی (خط) مشبه (اره) مشبه به او ګډه صفت يې (يو ډول اغېز) دی.

وابه نه ړوم نـور مخ له سـاده رويـو
که د خط اره مې کښېږدي په تندي بيا
(۱۰ :۱۰)

- د عشق طاعونی رنځ:

په پـورتني تـول ترېـنګ کـې (طـاعوني رنـځ) سـتاينوم ترېـنګ (طـاعوني) ستاينوم او (رنځ) ستايلی دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (طاعونی رنځ) تولنوم دی. همدارنګه تشـبيهي ترېـنګ هم دی (عشـق) لـه (طاعوني رنـځ) سـره تشـبيه شـوی دی (عشـق) مشـبه (طـاعونی رنـځ) مشـبه بـه او (سرغړونه، ظلم او ستم) يې ګډه صفت دی.

چې د عشق طاعونی رنځ د حميد مل شـو
ژر به ښـخ شـي په هډيره کې د ماشـو
(۱۰ :۱۰)

- د ګوندی زړه:

پورتنی ترېـنګ تـولي دی (د) تولـوييکی (ګونـدي) تولنـومی او (زړه) تولنـوم دی.

د ګوندی زړه ترېنه صبر کړه ناصحه !
له رندی سره حميد شه سوګندي بيا
(۱۰ :۱۰)

- د زړه سترګې، غوږ:

په پورتني تـول ترېـنګ کـې (د) تولـوييکی (زړه) تولنـومی (سـترګې او غـوږ) تولنوم دی.

سـتـور د سر په سترګو غوږ اروي هم ويني

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستر‌کي غـوږ بـويـه د زړه بينـا شنــوا
(۱۰: ۱۱)

- د ښو غشي:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (بانه/ ښو) تولنومی (غشي) تولنوم دی. همدارنګه دا ترڼګ تشبيهي هم دی (بانه) مشبه (غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او د اغېز يورنګي) ده. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

که هر څو د ښو غشي کاږه ولي
يو له نښې د زړه نه درومي خطا
(۱۰: ۱۲)

- توبه په تندي ماتېدل:

د پورتنۍ ګړنې مانا (ټکنی کېدل، پښېماني) ده.

سل توبې کا د زاهد په تندي ماتې
پرې به نږدې په شېخۍ کې څه ويسا
(۱۰:۱۲)

- د محبت ناکردي:

پـه پـورتني تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکی (محبت) تولنـومی او (نـاکردې) تولنوم دی.

نـاکـردې د محبت وسـرې ورکـا
په يوه لاس کې پياله په بل همسا
(۱۰: ۱۳)

- د پرهېز پخته کاري:

پـورتني ترڼـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (پرهېـز) تولنـومی او (پختـه کـاري) تولنـوم دی. د (عشـق زورمنـدي) تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنومی او (زورمندي) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرهېز پخته کاري شوه راته خامـه
چې د عشق په زورمندۍ شوم شناسا
(۱۰: ۱۳)

- کاږه بانه:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (کاږه) ستاينوم او (بانه) ستايلی دی.

زه حميد کږو بڼو د ترکو غوښ کړم
په نصيب خطا ګوزار لګي رسا
(۱۰: ۱۳)

- آهو چشمه:

پـورتنی ترنګ يـو ترښتي ستاينوم دی، پـه لاندې بيت کې ستايلی هغه دی، چې د هوسۍ په څېر سترګې لري. خو په شعر کې څرګند نه ښکاري.

(زړه وړل) ترنګ پکې ګړنه او مانا يې (مينېدل او عاشقېدل) ده.

آهو چشمو وړی زړه که هر څو بولم
نـه منـي لکه آهـو بلـل زمـا
(۱۰: ۱۳)

- ګلرخ:

په پورتني ترنګ کې (ګل) له (رخ) سره تشبيه شوی (ګل) مشبـه بـه او (رخ) مشبه دی. ګډ صفت يې (ښکلا) ده.

چې مي خيال شته د ګلرخو په ليمو کې
ګل ته نـه دي مناسب کـتـل زمـا
(۱۰: ۱۴)

- د ښکليو در:

پـورتنی ترنګ تـولي دی (د) تولـوييکی (ښـکليو) تولنـومی او (در) تولنـوم دی.

مرم که ژوم سر زما ، د ښکليو در دی
نشتـه ځـای بې دغـه دره بل زما
(۱۰: ۱۴)

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ناکسو تروه ترخه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (ناکس) تولنومی او (تروه، ترخه) تولنوم دی. ددې ترخنګ (تروه ترخه ورل) ګړنه او مانا يې (سپکې سپورې اورېدل، سرکوزول) ده.

ورې هزار تروه ترخه د ناکسانو
وايه ولې په يوه نمرې حلـوا
(۱۰: ۱۵)

- لاس تر زنې کېدل:

د پـورتنۍ ګړنې مانـا (نهيلـی، هـېښ و حيـران) ده. همدارنګـه د (لاس اوږدول) ګړنې مانا (ګدايي او سوالګري) ده.

چې په سوال اوږدوې لاس چاته حميده !
ښـه يـې ورې لاس تـر زنـې بې نـوا
(۱۰: ۱۶)

- بې ادبه سترګې:

په پورتني ستاينوم ترڼک کې (بې ادبه) ستاينوم او (سترګې) ستايلی دی.
د (وچولی غوټه کول) ګړنې مانا (قهرېدل، غوسه کېدل، تندی ترېوول) ده.

هېڅ ادب مې بې ادبه سترګې ناخلي
که هر څو کا وچولی غوټه اديب زما
(۱۰: ۱۶)

- د غم لښکر:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوييکی (غم) تولنومی (لښکر) تولنوم دی .
په لاندې بيت کې يې وګورئ :

لا مې زيات آه و فرياد د غم لښکر کا
خيژوي مې فوج په سر زما نقيب زما
(۱۰: ۱۶)

- شوخې سترګې:

www.melitahrik.com
0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی (شوخې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- هسکې سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (هسکه/ هسکې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- د هجر غم:

پورتنی تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (غم) تولنوم دی.

غم د هجر کړم په وصل کې نابناده
په شربت کې خاورې مه شه ګول د چا
(۱۰: ۲۰)

- د مینې ډول:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (ډول) تولنوم دی.

له وهلو به یې شرم څوك په څه کا
چې په غاړه شي د مینې ډول د چا
(۱۰: ۲۰)

- سرې شونډې:

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی(سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

دغه واړه ستا دسرو شونډو اثر دی
چې مونده شي د یمن تاثیر له ما
(۱۰: ۲۱)

- د وفا رسم و رواج:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (وفا) تولنومی او (رسم و رواج) تولنوم دی.

څو ترې زه رسم رواج د وفا غوارم
هومره لا راسره کړي جور و جفا
(۱۰: ۲۱)

- سپين لېمه:

په پورتني ستاينوميز ترنګ کې (سپين) ستاينوم او (لېمه) ستايلی دی. د دې ترخنګ د (لېمه سپينېدل) ګړني مانا (ډېره ژړا) ده. همدارنګه (توره بلا) ستاينوميز ترنګ چې (توره) ستاينوم او (بلا) ستايلی دی. همداسې د (توره بلا پسې کول) ګړني مانا (څوك بې ارزښته ګڼل او بې پروايي) ده.

ما په يار پسې لېمه په ژړا سپين کړه
يار په ما پسې کوي توره بلا
(۱۰: ۲۲)

www.melitahrik.com
0777 400 116

- د قامت خيال:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (قامت) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

هسې زه ستا د قامت په خيال تکيه کړم
هر نفس لکه موسی کړه په عصا
(۱۰: ۲۲)

- د عشق رنځ:

پورتنی ترنګ تولي دی(د) تولوييکی (عشق) تولنومی (رنځ) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترنګ دی (عشق) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت يې (ځپل، ځورول او رنځول) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

نه سړی ورځني مري نه ترې رغېږي
خدای دې څوك د عشق په رنځ مبتلا نه کا
(۱۰: ۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر اند ښنه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (هجر) تولنومی او (اند ښنه)تولنوم دی. د (خوا له کمره لګېدل) ګړنې مانا (ځورېدل او کړېدل) ده.

اند ښنه چې دې د هجر را په خوا شي
په هيبت مې لــه کمره لګي خوا
(۱۰: ۲۳)

- د خوبانو د خندا لايق:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (خوبان او خندا) تولنومی او (لايق) تولنوم دی. همدارنګه د (له عقله پلی) ګړنې مانا (ډېربې عقل) ده. بلخوا، يو وييکترنګ (ارتباطي ترکيب) هم دی، ځکه له آداتو څخه (له) پکې راغلی دی.

د خوبانو دخندا لايق به نه شي
څو يې عشق له عقله پلی جولاته کا
(۱۰: ۲۳)

- د حسن ازبکي:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (ازبکي) تولنوم دی. د (صبر خونه تالاکېدل) ترنګ ګړنه او مانا يې (د بې صبرۍ پای او انتها، نه صبرېدنه، بې صبري) ده. د (صبر خونه) بل شعري تول ترنګ دی (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (خونه) تولنوم دی.

نه منمه ازبکي د هغه حسن
څو زما د صبر خونه تالانه کا
(۱۰: ۲۳)

- د خط توره:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولنومی (خط) تولنومی (توره) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترنګ دی (خط) مشبه او (توره) مشبه به، ګډ صفت يې

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اغېز او پرېکول) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

شا به نه کا مفت خواره وښکلي مخ ته
څو یې سر ته د خط توره تر ملا نه کا

(۱۰: ۲۴)

- د صبر قلا:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (قلا) تولنوم دی.

محبت اسماني تندر دی ناصحه !
هېڅ فایده ورته د صبر قلا نه کا

(۱۰: ۲۴)

- د آه اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (آه) تولنومی (اور) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (آه) مشبه او (اور) مشبه به ، ګډ صفت یې (ګرموالی) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که هر څو یې لوغړن د آه په اور کړي
څوك به خوی له (د) کج روی د فلك نور کا

(۱۰: ۲۴)

- د شبنم ژړا:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (شبنم) تولنومی (ژړا) تولنوم دی، همداسې یو استعاري ترنګ هم دی (ژړا) قرینه (شبنم) مستعارمنه او (څاڅکی) مستعارله (نرمښت او رنګ او نور جوړښت) یې د جامع وجه ده. په لاندې بیت کې یې وګورئ:

یو د بل په درد و غم خوښ و خرم کا
د شبنم په ژړا ګل په خندا خور کا

(۱۰: ۲۴)

- د ټګۍ شنه نمري:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترنګ کې (شنه نمري) ستاینوم ترنګ دی (شین/ شنه) ستاینوم (نمري) ستایلی دی. همداسې تول ترنګ هم دی (د) تولوییکی (تګکی) تولنومی او(شنه نمري) تولنوم دی. د دې ترخنګ (د تګکی شنه نمري اغوستل) یوه ګړنه او مانا یې (مکر حیله، دروه، درغلنه) ده. بله ګړنه (برګ و بور کېدل) ده، مانا یې (رعب او هیبت غورځول) ده. د دې ترخنګ (خړکېدل) بله ګړنه او مانا یې (ګرمېدل او ملامتي) ده.

کله واغوندي شنه نمري د تګکی
کله خړ شي ځان له قهره برګ و بور کا
(۱۰: ۲۴)

- د مظلوم اوښې:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (مظلوم) تولنومی او (اوښې)تولنوم دی.

چې یې ختې د مظلوم په اوښو کېږي
دغه کور به زمانه د ظالم ګور کا
(۱۰: ۲۵)

- زړه تورول:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (اړیکی پریکول، بدول ، زړه مړېدل) ده. همدارنګه

(مخ بل لور ته کول / مخ اړول) بله ګړنه ده چې مانا یې (بې وفایي، ناپامي، بې پروایي) ده.

یو دې زړه زما له بله لوریه تور کا
بیا دې مخ زما له لوري په بل لور کا
(۱۰: ۲۶)

- سر تورول:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (سوال او زاري کول) ده.

خلاص دې نه کړم د رقیب له سر درده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هـزار ځله مې سر درته سرتـور کا
(۱۰: ۲۶)

- هجر منګور:

پورتنی ترېنګ تشبیهي دی (هجر) مشبه او (منګور) مشبه به، ګډ صفت يې (اغېز، رنځول او ځورول) دی. د (پر زړه منګور لګيا کول) ترېنګ ګړنه او مانا يې(ځورول او کړول)ده.

څه به رنګ زما په ځای وي سمنبره
چې لګيا مې دې په زړه هجر منګور کا
(۱۰: ۲۶)

- سترګې سوځېدل:

پـورتنی ترېنـګ يـوه ګړنـه او مانـا يـې (ډېره کـول، شـرمېدل ، ډارېـدل او وېرېدل) ده.

چې پرې سوې را ښخه سترګې د غمازو
غـم دې زوم زمـا لـه دلـه هغه زور کا
(۱۰: ۲۶)

- د ښه مخ همای:

په پورتني ترېنګ کې د (ښه مخ) ترېنګ ستاينوميز دی (ښه) ستاينوم او (مخ) ستايلی دی. بلخوا، دا ترېنګ تولي هم دی (د) تولوييکی (ښه مخ) تولنومی او (همای) تولنوم دی. همدارنګه يو استعاري ترېنګ هم دی (همای) مستعارمنه (اغېز او ښکلا) مستعارله او (ښه مخ) قرينه ده.

د ښه مخ همـای هالـه کا په چا سيوری
چې شهپر د خط و خال راوړي پرواز کا
(۱۰: ۲۷)

- د ترکو جادو:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (جادو) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ترکو په جادو ړانده کاږه دي
بېهوده ورته ناصح د پند اواز کا
(۱۰: ۲۷)

- تر پښو لاندې ښاخونه پرې کول:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان زیانمنول، خپلې پښې وهل) ده. بله ګړنه (په زړه نهالول) ده چې مانا یې (غوښتل، منل، لورول) ده.

پرېکوي تر خپلو پښو لاندې ښاخونه
چې بدي د عزیزانو په زړه نهال کا
(۱۰: ۲۸)

- د برېښنا په رڼا ستن پېيل:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ناشونی کار کول، ستونزمن کار کول) ده.

نا لايق چې لايقت په نسب غواړي
د برېښنا په رڼا ستن پېيي جنجال کا
(۱۰: ۲۹)

- د مهر مخ:

په پورتني شعري تول ترړنګ کې(د) تولوییکی (مهر) تولنومی (مخ)تولنوم دی. بل تول ترړنګ د (مینې رنځ) دی. (د) تولوییکی (مینه) تولنومی (رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبیهي ترړنګ هم دی (مینه) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت یې(خوږوالی، ښکلا) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

بیانګار د مهر مخ راته ښکاره کا
بیا یې رنځ زما د مینې دوباره کا
(۱۰: ۳۰)

- د سکون اوم تار:

په پورتني ترړنګ کې (اوم تار) ستاینوم ترړنګ دی (اوم)ستاینوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(تار)ستايلي دی.همدارنګه (د) تولویيکی (سکون) تولنومی (اوم تار) تولنوم دی. د دې ترځنګ (په اوم تار ګنډل/ په خام تار تړل) تړنګونه ګڼنې دي چې مانا يې (بې پايلې چار، ناسم حالت کې پرېښوول) ده.

چې ګنډلی د سکون په اومه تار وو
هغه زخم مې يې بيا پاره پاره کا
(۱۰: ۳۰)

- خونخوار خيال:

په پورتني ستاينوم تړنګ کې (خونخوار) ستاينوم (خيال) ستايلی دی. د دې ترځنګ

(زړه د مينې فواره کول) ګڼنه او مانا يې (ډېره مينه ورکول، په مينه کې ډېر اخلاص) ده. د (مينې فواره) هم شعري تول تړنګ دی چې (د) تولويیکی (مينه/ مينې) تولنومی او (فواره) تولنوم دی.

خونخوار خيال د يار رانغی تماشو له
که مې زړه ورته د مينې فواره کا
(۱۰: ۳۱)

- لاس پر سر راکښل:

پورتنی تړنګ يوه ګڼنه او مانا يې (مهرباني، زړه سوی، پالنه) ده.

هېڅ مې يار د مهر لاس په سر رانه کېښن
که هر څو مې ځان يتيم او بېچاره کا
(۱۰: ۳۱)

- ګلګونې جامې:

په پورتني تشبيهي تړنګ کې (ګل) مشبه به (ګون) د تشبيه توری او (جامې) مشبه دی. همداسې (ګلګونې جامې اغوستل) ګڼنه او مانا يې (پسولل، ښکلنه او سينګارونه) ده.

چې ګلګونې جامې اغوندي سواري کا
خدای زده بيا د چا د قتل تياري کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۲)

- د سرو شونډو رموز:

پورتنی تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (سرې شونډې) تولنومی او (رموز) تولنوم دی. د ټول تړنګ په منځ کې بل ستاینوم تړنګ (سرې شونډې) دی. (سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

په رموز یې د سرو شونډو نه پوهېږم
چې د خلکو غمخواري کا خونخواري کا
(۱۰: ۳۲)

- د اوښو دُر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی(اوښې) تولنومی (دُر) تولنوم دی، بیا تشبیهي تړنګ هم دی (اوښې) مشبه او(دُر) مشبه به، ګډ صفت یې (جوړښت او روڼوالی) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

تویوي په لپو لپو دُر د اوښو
چې مې سترګې د دیدن خریداري کا
(۱۰: ۳۲)

- بې لاسه لستوڼی:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (بې لاسه) ستاینوم (لستوڼی) ستایلی دی.

لکه بې لاسه لستوڼی څه کړای نه شي
هسې بې فضله بنده دی مضطرب
(۱۰: ۳۵)

- مزرۍ سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (مزرۍ) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. همداسې (خوب حرامول) ګړنه او مانا یې (نارامول) ده.

ستا مزرو سترګو حرام کا
د حرم په هوسو خواب
(۱۰: ۴۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د سترګو قصاب:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (سترګې/ سترګو) تولنومی (قصاب) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (سترګې) مشبه او(قصاب) مشبه به، ګډ صفت يې (ځور، رنځ، ظلم او ستم) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

کشتني غوندې ولاړ یم
ستا د سترګو په قصاب
(۱۰: ۴۱)

- د بڼو سيخ:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (بانه) تولنومی (سيخ) تولنوم دی، بیا تشبيهي ترنګ دی (بانه) مشبه او(سيخ) مشبه به،ګډ صفت يې (جوړښت او اغيز) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

زر په زر به مې کا غوښې
د بڼو په سيخ کباب
(۱۰: ۴۱)

- د حسن درياب:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (حسن) تولنومی (درياب) تولنوم دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

ستا د حسن و درياب ته
غير حسن دی حباب
(۱۰: ۴۲)

- د هجر عذاب:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولنومی (هجر) تولنومی (عذاب) تولنوم دی، بیا تشبيهي ترنګ دی (هجر) مشبه او (عذاب) مشبه به ، ګډ صفت يې (کړاو او رنځ) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

خدای دې نه سېځي حميده !

www.milltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوك د هجر په عذاب
(۱۰: ۴۲)

- د صبر خانمان:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی (خانمان) تولنوم دی، بيا تشبيهي تړنګ دی (صبر) مشبه او (خانمان) مشبه به ، ګډ صفت يې (جوړښت) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

ځکه ما څخه آرام و قرار ورك شه
چې مې اوښو کړه د صبر خانمان ډوب
(۱۰: ۴۲)

- د حيا د بحر دُر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (حيا او بحر) تولنومی او (دُر) تولنوم دی. د (صبرجهازونه) بل تول تړنګ دی (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (جهازونه) تولنوم دی .

د حيا د بحر دُر يې مونده نه شي
که د صبر جهازونه کړم چندان ډوب
(۱۰: ۴۳)

- د اوښو توپان:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (توپان) تولنوم دی.

هيڅ پروا نه کا په غم د هر ژړانده
که جهان کړم زه د اوښو په توپان ډوب
(۱۰: ۴۳)

- د زړه کبوتر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (کبوتر) تولنوم دی.

څه ښادي به کبوتر زما د زړه کا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې کښېوتی په لاس باز یې د رقیب
(۱۰: ۴۴)

- داغلي زړه:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (داغلي) ستاینوم دی (زړه) ستایلي دی.

د داغلي زړه له آهه شم څه شان چپ
د چمـن په ګلو نه وي بلبـلان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د مراد ډیوه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولـوییکی (مـراد) تولنومی او (ډیوه) تولنوم دی. همداسې (پـه اوبـو ډیـوه بلېـدل) ترنـګ ګړنـه او مانـا یـې (بختورېده، طالعمني) ده.

په اوبـو بـه دې ډیـوه شـي د مراد بلـه
که صدف غوندې په صبر کړې دهان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د زړه قبله:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوییکی (زړه) تولنـومی او (قبلـه) تولنـوم دی. بلخـوا، یـو اسـتعاري ترنـګ هـم دی (زړه) قرینـه (قبلـه) مسـتعارمنه (غوښتنه او هیلې) مستعارله دی.

خدای قبله زما د زړه که ذات د ښکلیو
که بد ذات په دا باله شم که نیك ذات
(۱۰: ۴۶)

- مړاوي سترګې:

پـه دې ترنـګ کې(مـړاوې) سـتاینوم (سـترګې) سـتایلي دی. ددې ترڅنـګ (سـترګې مړاوېـدل) ترنـګ ګړنـه ده، مانـا یـې (د سـترګو اغیـز ښـندي، شرمېدل، حیا کول) ده.

بې د یار له مړاوو سترګو چې کج ګوري

www.milltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه نه کا رنځوران چاته جواب سخت
(۱۰: ۴۷)

- خونخوارې سترګې:

په پورتني ترڼـک کـې (خونخـوارې) سـتاينوم (سـترګې) سـتايلی دی. د (سترګو خونخواربدل) ترڼک ګڼه او مانا يې (د سترګو اغېز ښندې، چاتـه د کړاو او ځور رسول) ده.

له خونخوارو سترګو څه شفقت غوارې
مقرر چې وي په زړه اهل قصاب سخت
(۱۰: ۴۷)

- د غم سخرې غوټې:

په پورتني تـول ترڼـک کې(د) تولـوييکی (غـم) تولنومی او(سـخرې غـوټې) تولنوم دی. د ټول ترڼک په منځ کې بل ستاينوم ترڼک (سخرې غـوټې) دی(سخرې) ستاينوم او (غوټې) ستايلی دی.

سخـرې غوټې مې د غم دې زړه ته پروتې
کشکې خدای که راپيدا ګره کشای دوست
(۱۰: ۴۸)

- شوخ کتل:

په پورتني ترڼـک کې (شـوخ) کـړول (کتـل) کړولی دی. د (پـه غتهو سترګو رڼدېدل) ترڼـک ګڼـه او مانـا يې (پـه لـوی لاس ځان يا خپله ورتيا نفی کول) ده.

يار دې ويار زما د شوخو کتو نه کا
زه په غتهو سترګو ړوند يم لکه بوت
(۱۰: ۴۹)

- غوړ کول:

پورتنی ترڼک يوه ګڼه او مانا يې (اوربدل، غوړ نيول، غوړ درنول) ده.

ښکلي نه درنـوي غـوږ په نورو دُرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په غوږ کاندي حميده ستا ياقوت
(۱۰: ۴۹)

- د زږه تابنده نمر:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (زږه) تولنومی او (تابنده نمر) تولنوم دی. د تول ترکيب په منځ کې بل ترکيب (تابنده نمر) ستاينوميز دی (تابنده) ستاينوم او (نمر) ستايلی دی.

چې ښکاره زما د زږه تابنـده نمر شه
د سپوږمۍ له لاسه هلته مشال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- د هلال مات کچکول:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (هلال) تولنومی او (مات کچکول) تولنوم دی. د تول ترکيب په منځ کې بل ستاينوم ترکيب (مات کچکول) دی (مات)ستاينوم او(کچکول) ستايلی دی. بلخوا، يو تشبيهي ترکيب هم دی (هلال) مشبه به(مات کچکول) مشبه او (جوړښت) يې ګډ صفت دی. د (روتۍ مورګه) تول ترکيب کې (د) تولوييکی (روتۍ) تولنومی او (مورګه) تولنوم دی.

شوم فلك د روتۍ مورګه هالـه ورکړه
چې له لاسه مات کچکول د هلال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- نمرمخی:

پورتنی ترکيب له دوو توکو (نمر + مخ) څخه رغېدلی، يو ترلی ستاينوم دی. بلخوا (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او(ښکلا) يې ګډ صفت دی.

دا مې پرېوتـه پېښنـه د زړه لـه داغـه
که د لاس نه د نمرمخي مشال پرېووت
(۱۰: ۵۰)

- د مينې زخم:

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکي (مينه) تولنومي او (زخم) تولنوم دی.

د اشنا د مينې زخم په عذاب کړم
چې ترې نه ووځي خوناب د شکايت
(۱۰: ۵۱)

- د تن کور:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکي (تن) تولنومي او (کور) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (تن) مشبه (کور) مشبه به او ګډه صفت يې (فزيکي جوړښت) دی.

د تن کور به مې لرغون وو مينې سوی
که مې نه راتلی ژړا په حمايت
(۱۰: ۵۱)

- سر کوزول:

پورتنی ترېنګ يوه ګړنه او مانا يې (منل، تسليمېدل، سرټيټول) ده.

سر زما سرکوزي نه مني د تاج
ګنه تاج زما و سر ته دی محتاج
(۱۰: ۵۳)

- د عشق طفل:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکي(عشق) تولنومي او (طفل) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (عشق) مشبه (طفل) مشبه به او ګډه صفت يې (نا لېوې او غيرعادي کړنې) دی.

که د عشق طفل څه لږه که خوله پټه
اپلاتون څخه کا سم سيده تقرير کج
(۱۰: ۵۴)

- د زلفينو مار:

په پورتني تول ترېنګ کې(د) تولوييکي (زلفين) تولنومي او (مار) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (زلفین) مشبه (مار) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی. د (عشق دم) په شعري تول ترکیب کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

یوه ورځ به خوړ حمید مار د زلفینو
اوس په دم د عشق پاړو شه زما روح
(۱۰: ۵۷)

- د مهر لاس:

په پورتني ترکیب کې (د) تولوییکی(مهر) تولنومی او (لاس) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترکیب هم دی (مهر) مستعارمنه (لورېینه، مهرباني) مستعارله (لاس) قرینه او (حب یا مینه) وجه جامع ده.

په خدمت به دې جهان د وړاندې درومي
که د مهر لاس کړې وړاندې لکه صبح
(۱۰: ۵۷)

- سپین ویل:

پورتنی ترکیب ګڼه او مانا یې (رښتیا ویل، پاک ویل، غوخ ګړېدل) ده.

سپین ویل کوه د حق عبدالحمیده !
کـه په ژبه اوېزاندې، لـکـه صبح
(۱۰: ۵۷)

- د حیات اوبه:

په پورتني شعري تول ترکیب کې (د) تولوییکی(حیات) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی.

څو اوبه دې د حیات نوشلې نه دي
دا دې واړه نادانـي ده وهې جـخ
(۱۰: ۵۸)

- د نفس سپی:

په پورتني ترکیب کې (د) تولوییکی (نفس) تولنومی او (سپی) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، تشبیهي ترڼک هم دی (نفس) مشبه (سپی) مشبه به او (بې پروايي، ناروا کول) يې ګډه ستاینه ده.

که منډي درسره خوله په هر طعام کې
د نفس سپی دې مردار خوره نه که چخ
(۱۰: ۵۸)

- د ګیډې څاه:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوییکی (ګیډه) تولنومی او (څاه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی. (ګیډه) مشبه (څاه) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی.

هسې پرېوتې نسکور د ګیډې څاه تـه
چې دې نه دی یاد په زړه چاه د زنخ
(۱۰: ۵۸)

- د اوښو اوبه:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی. همدارنګه تشبیهي ترڼک هم دی (اوښې) مشبه (اوبه) مشبه به او (جوړښت) يې ګډ وصف دی.

تل د اوښو په اوبو کې لره تر مـخ
په دغو اوبو کې لید شي د دلبر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د مخ ډیوه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او(ډیوه) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترڼک هم دی (مخ) مشبه (ډیوه) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او ښکلا) ده.

- مخ سورکول :

دا یوه ګړنه او مانا يې (وهل ډبول) ده.

د یوسف د مخ ډیوه شوه هاله بلـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې سور کړ په ځېږو برادر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د نمر مخ:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (نمر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او ګډه صفت يې (ځلا، ښکلا، نور) دی.

له مېږې د سيوري ونه شا په شا وي
څو يې نه کا مخامخ سره د نمر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د ځيګر مخ:

په پورتني شعري تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (ځيګر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی.

و هر چاته به سرخ رويه لکه ګل شي
که په وينو سره وينځې د ځيګر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د صبر کوثر:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترړنګ هم دی (صبر) مشبه (کوثر) مشبه به او ګډه صفت يې (ګرانښت او ارزښت) دی.

سياه رويي به دې د طمعې لاړه نه شي
څو پرېنوينځې د صبر په کوثر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د محنت تناکې:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (محنت) تولنومی او (تناکې) تولنوم دی.

چې تناکې د محنت لري په لاس کې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نه ګوري په ځله د ګوهر مخ
(۱۰: ۵۹)

- شوخې سترګې:

په پورتني شعري ستاینوم ترنګ کې (شوخ) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. دارنګه (کوز کتل / ګورل) ګړنه او مانا یې (شرم، حیا او حجب) ده.

شوخې سترګې نرګس کوز ګوري له شرمه
چې د باغ په لوري وارړوي چشمان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د مخ آیینه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (آیینه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (آیینه) مشبه به او (روښوالی، سپینوالی، ښکلا) یې ګډ صفت دی.

آیینه یې د مخ هسې پر حیا ده
چې نفس یې د نسیم لګي په ځان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د نسیم وږمه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (نسیم) تولنومی او (وږمه) تولنوم دی.

چې وږمه یې د نسیم په رخسار داغ شي
د بوسې په وقت ور وړای نه شم لبان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د تورو زلفو کمند:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوییکی او (تورې زلفې) تولنومی (کمند) تولنوم دی. بل ستاینوم ترنګ (تورې زلفې) دی (تورې) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه، یو تشبیهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کمند) مشبه به (جوړښت او اغېز) یې ګډ صفت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ور واچوي کمند د تورو زلفو
د بازار په ګډېده کا آهوان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- ورځ اوښتل:

پورتنی ترڼګ ګړنه او مانا یې (بدبختي، بدمرغېدل ، بدمرغي) ده.

مــه اړوه مــخ دلــبــره، اوړي زمـا ورځ
مخ کړه چې مې شپه د درد و غم شي رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

- د زانې کټورې / له زانو کټورې غوښتل:

پورتنی ترڼګ ګړنه او مانا یې (ناشونتوب ، نه پوره کېدونکې هیله) ده. دا ګړنه یوه انګېرنه هم ده.

عهد یې د زانې کټورې دی مونده نه شي
تش په توره خلق غورځوي په رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- د اشنایۍ پت:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (اشنایي) تولنومی او (پت) تولنوم دی.

چې ساتلی نه شي پت د اشنایۍ
آشنایي ده د دنیا د اشنا هېڅ
(۱۰: ۶۲)

- د زړه کور:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (کور) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترڼګ هم دی (زړه) مشبه (کور) مشبه به او ګډه ستاینه یې (جوړښت) دی. د (اوښو سېلاب) په شعري تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (اوښو) تولنومی او (سېلاب) تولنوم دی. همدارنګه، یاد ترڼګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشبیهي هم دی (اوښې) مشبه (سېلاب) مشبه به او (جوړښت) يې ګډه ستاينه دی.

د سکون د متاع ځای مې پکې نه شي
د زړه کور مې کړ سيلاب د اوښو ډنډ
(۱۰: ۶۶)

- د وصال چشمه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (وصال) تولنومی او (چشمه) تولنوم دی. (سينه سول) ګړنه او مانا يې (سوځېدل، ځورول، کړول) ده. بل ترڼګ (د فراق سينه) ده. په دې تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (فراق) تولنومی او (سينه) تولنوم دی.

لا به کله د وصال په چشمه پيښ شم
چې سينه د فراق سوې کړم په تنډ
(۱۰: ۶۶)

- د تور خط ليکه:

په پورتني تول ترڼګ کې(تور خط) ستاينوم ترڼګ دی (تور) ستاينوم (خط) ستايلی دی. همدارنګه (د) تولوييکی (تورخط) تولنومی (ليکه) تولنوم دی. د (سترګو توروسپين ګډېدل) ترڼګ ګړنه او مانا يې (وارخطا کېدل، هك پك کېدل) ده.

د تور خط ليکه يې ګډه په سپين مخ شوه
تور و سپين زما د سترګو شو په دا ګډ
(۱۰: ۶۷)

- د وصل خيال:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی(وصل) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

بېلتانه د وصل خيال را څخه خور کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رمه باندې لېوه شه د موسی ګله
(۱۰: ۶۷)

- د ښکلیو پټکې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (ښکلیو) تولنومی او (پټکې) تولنوم دی.

لویاوه یې پټکو لره د ښکلیو
چې ساته عبدالحمید شه په څار څار
(۱۰: ۶۹)

- د زړه وصل:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (وصل) تولنوم دی. د دې ترځنګ (زړه وصلېدل) ګړنه او مانا یې (اړیکی، تړون) ده.

هېڅ مې نه شي تسلي د زړه په وصل
د طوبی تر سیوري ناست یم مخ په نمر
(۱۰: ۷۰)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- د محبت آه فریاد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (محبت) تولنومی او (آه فریاد) تولنوم دی.

آه فریاد د محبت مشکله کاره
چې مې نه په سر، سرکېږي نه په زر
(۱۰: ۷۰)

- د دوو سترګو کعبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (دوو سترګو) تولنومی او (کعبه) تولنوم دی. همدارنګه (دوو) شمېرنوم او (سترګو) شمېرلی دی (دوو سترګو) شمېرنوم ترنګ بولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مخ چې مې کعبه وه د دوو سترګو
مسلط کړ باندې خط مواس د کفر
(۱۰: ۷۲)

- د ترکو خيال:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

په هغو سترګو کې خيال د ترکو بند شي
انتظار چې يې حلقې کا د زنځير
(۱۰: ۷۵)

- د زلفو ځېل:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (زلفو) تولنومی او(ځېل) تولنوم دی.همدارنګه تشبيهي تړنګ هم دی (زلفې) مشبه (ځېل) مشبه به او (جوړښت، اوږدوالی) ګډ صفت دی.

ډېر يې ويار زما د کار کاوه ښه وشوه
چې زاهد په ځېل د زلفو شه اسير
(۱۰: ۷۵)

- د اُميد زړي:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (اُميد) تولنومی او (زړی) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي تړنګ هم دی (اُميد) مشبه (زړي) مشبه به او ګډ صفت يې (هيله) ده.

د (غم غوبلونه) په تول تړنګ کې (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (غوبلونه) تولنوم دی. همدارنګه، يو تشبيهي تړنګ هم دی (غم) مشبه (غوبلونه) مشبه به او ګډ صفت يې (ځپل، کړول) دی.

څه نشونما به کا زما د اميد زړي
ګرځي مې په سر د غم غوبلونه ګېر و پېر
(۱۰: ۷۶)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جدايۍ فوجونه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (جدايي) تولنومی او (فوجونه) تولنوم دی.

وخاته فوجونه مې په سر د جدايۍ
لور په لور هم دا غږ و آواز دی چې پېر پېر
(۱۰: ۷۶)

- د مينې سر درد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (سر درد) تولنوم دی.

ورك به مې د مينې د سر درد نه شي حميده !
ولې چې ترلی سره وايي سرو سپېر
(۱۰: ۷۶)

- د تورو زلفو کفرستان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (تورې زلفې) تولنومی او (کفرستان) تولنوم دی. د تول ترنګ په منځ کې (تورو زلفو) ستاينوم ترنګ دی (تورې) ستاينوم او(زلفې) ستايلی دی. بلخوا ، يو تشبيهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کفرستان) مشبه به او ګډه صفت يې (تاريکي، توروالی) دی.

چې مې وليد کفرستان د تورو زلفو
عقل و هوښ مې له خاطره د اسلام لاړ
(۱۰: ۷۹)

- ځان خوړل :

پورتنی ترنګ ګړنه او مانا يې (ځوربدل، مړه کېدل، وژل کېدل، سرخوړل) ده.

چې د ظلم په کمر دې تل ميدان خوړ
دماغي ځان ته غره خود به دې ځان خوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۸۰)

- د اوښو سېل:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (سېل) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (سېل) مشبه به او (حرکت اوجوړښت) یې ګډه ستاینه ده.

څه به نه نړېده برج د ستا د عمر
د مظلوم د اوښو سېل یې هر زمان خوړ

(۱۰: ۸۰)

- د پند پومبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (پند) تولنومی او (پومبه) تولنوم دی. د (په غوږ کې پومبه اېښوول) ترنګ ګړنه او مانا یې (نه اورېدل، غوږ کنېول) ده.

د رقیب د پند پومبه دې پکې ایښې
چې دې نه لګي په غوږ زما آواز

(۱۰: ۸۲)

- د زړه سوز:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (سوز) تولنوم دی. دارنګه (زړه سوځول) ګړنه او مانا یې (همدردي، په غم کې ګډون) ده.

شه مې سوز لکه د شمعې دل افروز
په ژړا مې ځکه نه ځي د زړه سوز

(۱۰: ۸۴)

- د خاطر زخم:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (خاطر) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

چې رفو کا دحمید د خاطر زخم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

موندہ نه شي يو دلدار هسې دلدوز
(۱۰: ۸۵)

- نوخېز حسن:

دا ستاينوم ترنګ دی. (نوخېز) ستاينوم (حسن) ستايلی دی.

چې نظر په نوخېز حسن کړم د ښکليو
راته هېڅ شي د بهار د ګلو خېز
(۱۰: ۸۵)

- وچ ګوګل:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (وچ) ستاينوم (ګوګل) ستايلی دی. بل ستاينوم ترنګ (اوښلني سترګې) دی چې(اوښلني) ستاينوم (سترګې) ستايلی دی.

وچ ګوګل زېره ګونه اوښلني سترګې
په دعوه کې د عشق بويه دستاوېز
(۱۰: ۸۶)

- شکرلب:

پورتنی ستاينوم ترنګ دوه توکي لري (شکر) او (لب). دواړه سره يوځای شوي او يو ستاينوم يې رغولی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (شکر) مشبه به (لب) مشبه او(خوږوالی) ګډ صفت دی.

که يې لب د شکرلب زېښلي نه دي
د حميد زبان به څه شي شکر رېز
(۱۰: ۸۶)

- د ترکو ښکنځل:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (ښکنځل) تولنوم دی.

په دعا به ځنې څه لره غوښته چا
که ښکنځل د ترکو نه وای شهد آمېز
(۱۰: ۸۶)

www.meltahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په لمن لاس لګول:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا یې (مرسته او ملاتړغوښتل) ده.

زر به ورسي په داد لـه کمینـۍ
لګولی دی حمید ستا په لمن لاس
(۱۰: ۸۹)

- د بوسې ګل و ثمر:

په پورتني تـول تړنـګ کې (د) تولـوییکی (بوسـه) تولنومی او (ګـل و ثمـر) تولنـوم دی. بلخـوا یـو تشـبیهي تړنـګ هـم دی (بوسـه) مشـبه (ګـل و ثمـر) مشبه به او (خوږوالی او نرمښت) یې ګډ صفت دی.

چې ښښې ګل و ثمر د بـوسې ماتـه
هغه مخ کاندي بهار د خط و خال پس
(۱۰: ۹۱)

- د آزار غشی:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولـوییکی (آزار) تولنـومی او (غشـی) تولنـوم دی. بلخوا، یو استعاري تړنګ هم دی (آزار) قرینه (غشـی) مسـتعارمنه او (نظر، کتل) مستعارله دی.

د مظلـوم د آزار غشـی رسـا لګي
هیڅ ګوزار یې خطا نه درومي عبس
(۱۰: ۹۲)

- له آزاره بازار موندل:

پـورتنی تړنـګ ګړنـه او مانـا یـې (د چـا پـه بـدمرغۍ کـې خپلـه نیکمرغـي لیدل) ده.

هر سړی چې له آزاره بازار غواړي
د دارو په طمع زهر خوري ناکس
(۱۰: ۹۲)

- د عشق فوج:

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (فوج) تولنوم دی.

چې پرې راشي د عشق فوج تول سیاه پوش
لاعـلاج له زړه ګوښـه شي عقل و هوش
(۱۰: ۹۵)

- د عشق دیګ ځوښېدل / دیګ ځوښېدل:

پـه پـورتني تـول ترکـیب کـې (د) تولـوییکی (عشـق) تولنـومی او (دیـګ ځوښـېدل) تولنـوم دی. همداسـې ګڼـه هـم ده او مانـا یـې (لوړتیـا او اوج، لوړه کچه) ده. د (شرم و ننګ سرپوښ) پـه تـول ترکیب کې (د) تولـوییکی (شرم و ننګ) تولنومی او (سرپوښ) تولنـوم دی. بلخوا یـو تشـبیهي ترکیب هم دی (شرم و ننګ) مشبه (سرپوښ) مشبه به او (پټول) یې ګډ صفت دی.

راغـی دیګ زما د عشق هسې په ځوښ
چې پرې نه ودرې د شرم و ننګ سرپوښ
(۱۰: ۹۶)

- خاورې پر سرېدل:

پورتنی ترکیب ګڼه او مانا یې (بدمرغي، خوار و زارېدل) ده.

لکه زه خاورې په سر خوښ یم په عشق کې
بادشـاهـان به هسـې نه وي په افسر خوښ
(۱۰: ۹۶)

- مشکینې زلفې:

دا ترکیب ستاینومیز دی (مشکینې) ستاینوم (زلفې) ستایلی دی. بلخوا، تشـبیهي هـم ده (زلفـې) لـه (مشـکو) سـره تشـبیه شـوې دي (زلفـې) مشـبه (مشـك) مشـبه بـه او ګـډ وصـف یـې (تـور رنـګ او خوشـبویي) ده. د دې ترځنګ (خاورې پر سر کېدل / در په در کېدل) هم ګڼـې دي چې مانـا یـې (غم ځپلی، نتلی او ویرجن) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مې کېږي په مشکينو زلفو مينه
در په در يم لکه باد ، خاورې په سر خوښ
(۱۰: ۹۷)

- د ديد وړی مزری :

په پورتني تول تړنګ کې (وړی مزری) ستاينوم تړنګ دی (وړی) ستاينوم (مزری) ستايلی دی. همدا ډول په ټول تول تړنګ کې(د) تولوييکی (ديد) تولنومی او(وړی مزری) تولنوم دی.

په سبب د عشق دې هم را غرض نه کا
که د ديد وړي مزري شي سل په ما پېښ
(۱۰: ۹۸)

- د پېغور داغ:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (پېغور) تولنومی او (داغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (پېغور) مشبه (داغ)مشبه به، ګډه صفت يې(ځور او بد لګېدل) دی.

هر يو داغ شي د پېغور راپورې نښلي
چې بې ياره مې هر دم د ژوندون وکېښ
(۱۰: ۱۰۰)

- د رخسار لمبه:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (رخسار) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (رخسار) مشبه (لمبه) مشبه به او ګډه صفت يې (د وړانګو پورته کېدل، يورنګ اغېز) دی. د (حسن فراش) په تول تړنګ کې (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (فراش) تولنوم دی.

په لمبه يې د رخسار وسه ايرې شه
چې يې کېښود په فراش د حسن ګام خط
(۱۰: ۱۰۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مینې اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مینه) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت یې(ځورول او کړول) دی.

چې په اور د مینې بل کا بله شمع
ماه و مهر کا د ثابت خجله شمع
(۱۰: ۱۱۲)

- د حیا پښه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (حیا) تولنومی او (پښه) تولنوم دی. همدارنګه

(د حیا پښه ښویېدل) یوه کړنه او مانا یې (شرمېدل، پزه پرېکېدل) ده.

د هغو د حیا پښه مدام ښویږي
چې یې واخېسته د نس په هوی طمع
(۱۰: ۱۱۳)

- ګلبدن:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (ګل) ستاینوم او (بدن) ستایلی دی. بلخوا تشبیهي ترنګ دی (ګل) مشبه به (بدن) مشبه او ګډ صفت یې(نرموالی او پوستوالی) دی. د (سترګې پرانیستل) ترنګ کړنه او مانا یې (سترګې غړول، ځېرېدل، پوهېدل) ده.

چې په مخ د ګلبدن سترګې پرانیځي
غونچه نه کا سم کاته له دې دماغ
(۱۰: ۱۱۵)

- د اوښو جوی:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښو) تولنومی او (جوی) تولنوم دی.

ته په جوی زما داوښو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تازه کېږي لکه باغ

(۱۰: ۱۱۷)

- د فکر توره:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (فکر) تولنومی او (توره) تولنوم دی. همدارنګه تشبيهي هم دی (فکر) مشبه (توره) مشبه به او (تېزوالی) يې ګډ وصف دی. د (توره اچول) ترنګ ګړنه او مانا يې (بربنډول، څرګندول، په زړورتيا عمل کول، ښکاره کول ډاډمن حرکت کول) ده.

اوس د فکر توره واچوه حميده !
چې دې نشته په پښتو کې څوک حريف

(۱۰: ۱۲۱)

- د عاشقۍ رنځ:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عاشقۍ) تولنومی او (رنځ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (عاشقۍ) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډ صفت يې (ځورول او کړول) دي.

نه دی هسې زيانمن رنځ د عاشقۍ
چې رنځور يې و علاج ته لري شوق

(۱۰: ۱۲۵)

- برندې سترګې:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (برندې) ستاينوم او (سترګې) ستايلی دی.

څه کرم لري د ښکليو برندې سترګې
چې د قتل و احتياج ته لري شوق

(۱۰: ۱۲۵)

- د غمونو امواج :

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غمونو) تولنومی او (امواج) تولنوم دی. د (خاطر سړېدل) ترنګ ګړنه او مانا يې (ډاډمنېدل) ده.

د هوس له کناري مې خاطر سوړ شه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غمونو و امواج ته لري شوق
(۱۰: ۱۲۵)

- ګل اندام:

په پورتني ترېنګ کې (ګل) ستاينوم او (اندام) ستايلی دی. بلخوا تشبيهي ترېنګ دی (ګل) مشبه به (اندام) مشبه او ګډه ستاينه يې (نرموالی او پوستوالی) دی.

هر چې خوب لکه غونچه کا په طلب د ګل اندامو
په پېغور د هغو سترګې شبنم وکاږي په نوك
(۱۰: ۱۲۷)

- خونخوار لب:

په پورتني ستاينوم ترېنګ کې (خونخوار) ستاينوم او (لب) ستايلی دی.

دغه خپل خونخوار لب پوښته دلبره
چې تغيير دی د حميد په څه کبل رنګ
(۱۰: ۱۳۲)

- تش په توره:

پورتنی ترېنګ يوه ګړنه او مانا يې (هسې، بې ځايه، خوشې، بې ګټې، هېڅ) ده. (دوکان ګرمول) بله ګړنه او مانا يې (ځان مشهورول، خپل مينه وال زياتول) ده.

د وفا مال و متاع پکې هېڅ نشته
تش په توره ګرموي ښکلي دکان خپل
(۱۰: ۱۳۳)

- د يقين سترګې:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (يقين) تولنومی او (سترګې) تولنوم دی. د (سترګې سپېړدل) ترېنګ ګړنه او مانا يې (کتل او ليدل) ده.

چې يې عشق د يقين سترګې سپېړدې نه دي
ځکه پربوست ارستو په ګمان عقل
(۱۰: ۱۳۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خوښۍ جام:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (خوښۍ) تولنومی (جام) تولنوم دی. د (درد وغم ايرې) په ترڼګ کې (د) تولوييکی (درد و غم) تولنومی(ايرې) تولنوم دی.

سيده جام د خوښۍ نه وي په خوله ايښی
بيا ايرې د درد و غم کا پکې ګول
(۱۰: ۱۳۹)

- د عمر د پوال:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (عمر) تولنومی (د پوال) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دی (عمر) مشبه (د پوال) مشبه به او ګډ صفت يې (اوږدوالی او جوړښت) دی. د (عمر د پوال پرېوتل) ترڼګ ګڼنه او مانا يې (مړل او د ژوند پای) ده.

زر په زر به دې د پوال د عمر پرېوځي
چې يې زدويي د مظلوم د اوښو زېم
(۱۰: ۴۶)

- د غرور پومبه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (غرور) تولنومی (پومبه) تولنوم دی. د (پند نغمه) تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (پند) تولنومی (نغمه) تولنوم دی.

د غرور پومبه راکاږه له غوږونو
واوره ښه د پند نغمه په زېر و بم
(۱۰: ۱۴۷)

- د غفلت زخم:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (غفلت) تولنومی (زخم) تولنوم دی. بيا يو استعاري ترڼګ دی (غفلت) قرينه (زخم) مستعارمنه او (سرټيټی) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غفلت زخم به زر د ستا ناسور شي
چې پرې نه ږدې د نېکخواه د پند مرهم
(۱۰: ۱۴۹)

- د زلفو زنځير:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زلفو) تولنومی (زنځير) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (زلفې) مشبه (زنځير) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت) دی. د (عشق صحرا) په ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی (صحرا) تولنوم دی.

ځغلوي راپسې يار زنځير د زلفو
چې د عشق په صحرا سر لکه مجنون شم
(۱۰: ۱۴۹)

- اسمان په غونډو ويشتل:

پورتنی ترنګ ګڼه او مانا يې (بې ګټې کار کول، ناشونی کار کول) ده.

په تدبير سره تقدير کله تغيير خوري
چې دا فکر کړم اسمان په غونډو ولم
(۱۰: ۱۵۰)

- د داغ شمع:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (داغ) تولنومی (شمع) تولنوم دی.

د غم شپه مې بې ډيوې خدای هډو مه کړه
هر ماښام شمع د داغ زه بلوم
(۱۰: ۱۵۱)

- د قد همسا:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (قد) تولنومی(همسا) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (قد)مشبه (همسا)مشبه به او ګډه صفت يې(جګوالی،اوږدوالی اوجوړښت) دی. د (زړه لاس) په تول ترنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی(لاس) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼګ هم دی (زړه) قرینه (لاس) مستعارمنه او(هیلې) مستعارله دی. د (زلفو کوڅه) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زلفو) تولنومی(کوڅه) تولنوم دی.

رالـه را همسا د قـد د زړه په لاس کـې
په کوڅه کې ستا د زلفو شب کور پروت یم
(۱۰: ۱۵۶)

- د پېغور باد:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (پېغور) تولنومی (باد) تولنوم دی.

زه کـه کك وای د پېغـور بـاد بـه وم وړی
ولې خاورې یم په در ستـا په زور پروت یم
(۱۰: ۱۵۷)

- بې آبه سترګې:

په پورتني ستاینوم ترڼګ (بې آبه) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

نه شپه و ورځ ژاړم، نه له خوبه شوم بې خوبه
آب بې آبو سترګـو زما ورك کا کـه حق وایـم
(۱۰: ۱۵۸)

- د سترګو باز:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی(سترګې) تولنومی(باز) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼګ هم دی (سترګې) قرینه (باز) مستعارمنه او (پام او التفات) مستعارله دی. د (ځیر طُعمه) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (ځیګر) تولنومی(طعمه) تولنوم دی. بلخوا د (ځیګر طعمه نیول یا ورکول) ګڼنه او مانا یې (هر ډول قرباني ورکول، ستره قرباني ورکول) ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

التفات یې راته باز د سترګو نه کا
که هر څو ورته طُعمه د ځیګر نیسم
(۱۰: ۱۶۱)

- غونچه خوله:

په پورتني ستاینوم ترکیب کې (غونچه) ستاینوم او (خوله) ستایلی دی.

غونچه خوله چې په خبرو راته واکا
د نرګس په څېر کوز ګورم شرمسار یم
(۱۰: ۱۶۲)

- د زړه دُر:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی (دُر) تولنوم دی. همدارنګه استعاري ترکیب هم دی (زړه) قرینه (دُر) مستعارمنه او (خبرې، هیلې ، رازونه) مستعارله دی.

دم قدم یې په پېیل د زړه د درو
د راستۍ په ستن وهلی نری تار شم
(۱۰: ۱۶۲)

- د تورو زلفو کفار:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (تورې زلفې) تولنومی او (کفار) تولنوم دی.

(تورې زلفې) بل ستاینوم ترکیب دی (تور) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (تورې زلفې) مشبه (کفار) مشبه به او ګډ صفت یې (تاریکي یا توروالی) دی.

ومې باسي د سکون له دینداریه
چې بندي د تورو زلفو په کفار شم
(۱۰: ۱۶۳)

- د عشق جهل:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (جهل) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه (عشق) له (جهالت) سره تشبیه شوی (عشق) مشبه (جهل) مشبه به (ناپوهي او سرغړونه) یې ګډه صفت دی.

ځان به مړ د عشق په جهل کړم ناصحه !
وا به نه وړم زه حمید هسې پښتون یم
(۱۰: ۱۶۴)

- کاږه کاته:

په پورتني کړول ترنګ کې (کاږه) کړول او (کاته) کړولی دی. د دې ترخنګ (په خنګ کاږه کتل) ګرنه او مانا یې (خپه کېدل، مخالفت) ده.

بیا په خنګ کاږه کاته کاندي نګار نن
خدای دې خیر و کا په باب زما افکار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د اوښو باران:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (باران) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (باران) مشبه به او ګډه صفت یې (جوړښت) دی. د (پرزړه غبار پرېوتل) ترنګ ګرنه او مانا یې (شکمن کېدل، ناخوښي) ده.

چې پیوست مې اوروي باران د اوښو
پرېوتلی یې په زړه دی څه غبار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د مخ مجمر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی(مخ) تولنومی او (مجمر) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (مجمر)مشبه به او ګډه صفت یې (وړانګې پورته کېدل) دی. د (کسي له چشمانو لوېدل) ترنګ ګرنه او مانا یې (سترګې ډېرې درد ېدل) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجمر مې يې د مخ لوېږي له شوقه
د سپند په طـور کسـي لـه چشمانـو
(۱۰: ۱۷۲)

- د لبانو خراغ:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (لبان) تولنومی او (خراغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (لبان) مشبه (خراغ) مشبه بـه او ګډ صفت يې (سوروالی يا سرې ورانګې) دی. د (ورېه خولـه) پـه ستاينوم ترېنګ کې (ورېه) ستاينوم او (خوله) ستايلی دی.

ګفتګوی به يې بيا نه مونده ورېه خوله
کـه خـراغ ورته بـل نه وي د لبانـو
(۱۰: ۱۷۲)

- د مژګانو تېره غشي:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (مژګان) تولنومی او (تېره غشي) تولنوم دی. (تېره غشي) ستاينوم ترېنګ دی (تېره) ستاينوم او (غشي) ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترېنګ هم دی (مژګان) مشبه (تېره غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او اغېز) دي.

بختر پوښ د صبر و زهد ځني تښتي
چې په ګورت کا تېره غشي د مژګانو
(۱۰: ۱۷۲)

- ميګوني شونډې:

پورتنی ترېنګ تشبيهي دی (مي) مشبه به (ګونـه) د تشـبيه تـوری (شـونډې) مشبه (سوروالی او نشه کول) يې ګډ صفت دی.

چې حميد کا په ميګونو شونډو مينه
زر به کښېني په حلقو کې د مستانو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق اور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تـول تړنګ کې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنومی او (اور) تولنـوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (عشق) مشـبه (اور) مشـبه بـه او ګډ صفت يې (ګرمښت او کيفي يورنګي) دی.

هم په دا چې د عشق اور پرې زر ولګي
دا زمـا صورت ګېډی کړې د وښـــو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق توبری:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی(عشق) تولنومی او (تـوبری) تولنـوم دی. دلتـه (زړګـی کېـدل) ګڼـه او مانـا يـې (ډيـر ګرانښـت، لـه ځانـه نـه بېلېدونی څيز) ده.

د آشنا د عشق توبری زما زړګی شـه
کړلی نه شم ځکه حکم په وکښـــو
(۱۰: ۱۷۳)

- د غم کاڼي اورېدل:

پـورتنی تړنـګ يـوه ګڼـه او مانـا يـې (ډېـرې اندېښـنې، ډېرې پرېښـانۍ ، ډېرځور، ډېرغمونه) ده.

هی توبه د عشق له ملکـه له ورشو
چې پرې اوري د غم کاڼي په رشـو
(۱۰: ۱۷۴)

- د وروځو خيال:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (وروځو) تولنومی او (خيال) تولنـوم دی.

دا ديار د وروځو خيال دی نه پوهېږم
کـه لـړم مې ټکـوهي زړه پـه لشـو
(۱۰: ۱۷۴)

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مخ ښهر:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

چې يې تل پکې کول سترګو خونونه
د مخ ښهر يې د ړيرې مواس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د عشق تندر:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (تندر) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دی (عشق) مشبه (تندر) مشبه به او ګډ صفت يې (هيبت) دی.

چې نازل شه د عشق تندر له اسمانه
ما حميد د غم لايق ورته لاس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د سترګو غمزې:

په دې تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (سترګې) تولنومی او (غمزې) تولنوم دی.

معلوميږي ستا د سترګو له غمزو
چې يې مرګ د تيره تيغ دی راپيرزو
(۱۰: ۱۷۷)

- د صبر سوبه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (سوبه) تولنوم دی.

که ترسره مې کا خدای د صبر سوبه
د ناکس له آشنايۍ توبه توبه
(۱۰: ۱۸۸)

- د نظر غشی:

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (نظر) تولنومی او (غشی) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (نظر) مشبه (غشی) مشبه به او ګډه صفت یې (توغېدل او لوکېدل) دی.

زړه مې ووت د دیدن د جنګ په هېڅه
ولې غشي د نظر په ښي په چپه
(۱۰: ۱۸۹)

- د غم مغل:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوییکی (غم) تولنومی او (مغل) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (غم) مشبه به (مغل) مشبه او ګډه صفت یې (ناکراري، ظلم) دی.

په تمام جهان قراره قراري ده
په حمید د غم مغل راوخاته
(۱۰: ۱۹۰)

- د مهر سپر:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (مهر) تولنومی او (سپر) تولنوم دی.

که له غمه یې زړګی دوه نیمه وچوي
نه نیسي د مهر سپر و ذوالفقار ته
(۱۰: ۱۹۱)

- د تورو زلفو تېغ:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (تورې زلفې) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا د (تورې زلفې)ستاینوم ترڼک کې(تورې)ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼک هم دی (تورې زلفې) مشبه (تېغ) مشبه به او ګډه صفت یې(جوړښت) دی.

چې په تېغ د تورو زلفو ومرم ښایي
که مې بوی د مښکو درومي له تربته

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۱۹۳)

- د خط غبار:

په پورتني تول ترښګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترښګ هم دی (خط)قرينه(غبار)مستعارمنه(وينښته، توروالی او اغېز) يې مستعارله دی.

د مراد حسن ځني ځي پا په رکاب شه
چې يې پاڅېده د خط غبار له مخه

(۱۰: ۲۰۱)

- د صبر غر:

په پورتني تول ترښګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترښګ هم دی (صبر) مشبه (غر) مشبه به او ګډ صفت يې (لويوالی) دی.

په يوه نظر مې غر کاندي د صبر
هسې ويلې لکه موم د نار له مخه

(۱۰: ۲۰۱)

- د عشق ښهر:

په پورتني تول ترښګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

که مې مېشت په زړه کې ښهر د عشق نه وي
همېشه مې له خولې خېژي شور په څه

(۱۰: ۲۰۴)

- د مژګانو کاږه غشي:

په پورتني تول ترښګ کې (د) تولوييکی (مژګان) تولنومی او (کاږه غشي) تولنوم دی. بلخوا (کاږه غشي) ستاينوم ترښګ کې (کاږه) ستاينوم او (غشي) ستايلی دی.همدارنګه يو تشبيهي ترښګ هم دی (مژګان) مشبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کاږه غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او اغېز) دی.

چې په ګورت کا کاږه غشي د مژګانو
کـه يې کج ګـوزاروي لګـي سيـده
(۱۰: ۲۰۸)

- د عقل ستن:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عقل) تولنومی او (ستن) تولنوم دی.

اوس په څېرې ګرېوان مينه کړم په ښکليو
چې د عقـل ستـن مې ووته لـه کنډه
(۱۰: ۲۱۰)

- د عشق تبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (تبه) تولنوم دی.

چې پوښتنه مې د حال نه کړې دلبره
لامې تبه د عشق نه ګـڼې شېبـره
(۱۰: ۲۱۳)

- د خاطر کشور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خاطر) تولنومی او (کشور) تولنوم دی.

هر ساعت پکې ناحق خونونه کيږي
د خاطر کشور مې ډك شه له فتوره
(۱۰: ۲۱۴)

- د زړه کډه:

په پورتني تول ترنګ کې(د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (کډه) تولنوم دی. همدارنګه يو استعاري ترنګ هم دی (زړه) قرينه (کډه) مستعارمنه او (مينه، باور) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ښيې راته هزار لـوړې ژورې
د زړه کډې به له تا ، نه کړم ستنې زه
(۱۰: ۲۲۰)

- د فکر شخوند:

پـه پـورتني تـول ترڼـک کـې (د) تولـوييکی (فکـر) تولنـومی او (شـخوند) تولنـوم دی. بلخـوا ، يـو اسـتعاري ترڼـک هـم دی (فکـر) قرينـه (شـخوند) مستعارمنه او (پلټنه، لټونه) مستعارله دی.

څو دې ښه د فکر شخوند زده کړی نه دی
چې شـه مـه کـوه خبره لـواړه لـواړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د شونډو کوثر:

دا ترڼک تولې دی (د) تولوييکی (شونډې) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا ، يو استعاري ترڼک هم دی (شونډې) قرينه (کوثر) مسـتعارمنه او (خواږه، لذت) مستعارله او (خوږوالی) يې جامع وجه ده.

چې کوثر مې ستـا دشونډو نصيب نه شي
خدای مې هېڅکله دا هسې شهيد مه کړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د عشق نجار:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (نجار) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼک هم دی (عشق) مشبه (نجار) مشـبه بـه او ګډ صفت يې (ځورول، رنځول) دی.

چې د عشـق نجار اره کړم سر ترپايه
تن مې پروت تختې تختې شه دړه دړه
(۱۰: ۲۲۲)

- د زړه دړه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (دړه) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه چې ښیله مې په غم شوه د زړه دړه
ګوندې شي پکې لمن د وصل اړه
(۱۰: ۲۲۳)

- د هجر غر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبیهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (غر) مشبه به او ګډ صفت یې (دروندوالی) دی.

سپك سپك غر د یار د هجر هسې دروند دی
لکـه ایښـی په سینه وي غـر د پاســه
(۱۰: ۲۲۴)

- مغرور حسن:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (مغرور) ستاینوم او (حسن) ستایلی دی.

په یو هسې مغرور حسن مبتلا شوم
چې لرې تر نمر سپوږمۍ نظر د پاسه
(۱۰: ۲۲۵)

- د غم اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (غم) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (غم) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت یې (تاو، سوز) دی.

څوك و کومې خواته وتښتي ځان خلاص کا
په تمـامـې دنیـا پـورې د غـم اور شـه
(۱۰: ۲۲۵)

- د بلا په لکۍ سپرېدل:

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (پر کړاو کې کېوتل، تر ګوابښ لاندې راتلل) ده.

څه حاکم څه رعیت څه غیر وزیر

www.meiitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان واړه د بلا په لکۍ سپور شه
(۱۰: ۲۶)

- د حکم جام:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکى (حکم) تولنومى او (جام) تولنوم دى. بلخوا، يو استعاري ترڼګ هم دى (حکم) قرينه (جام) مستعارمنه او (واکې، واك) مستعارله دى.

څه به شور نه وي د هند په ميخانه کې
چې اورنګ څخه د حکم جام نسکور شه
(۱۰: ۲۲۶)

- د وصل ښهر:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکى (وصل) تولنومى او (ښهر) تولنوم دى. د (هجران فوج) په ترڼګ کې (د) تولوييکى (هجران) تولنومى او (فوج) تولنوم دى. همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دى (هجران) مشبه (فوج) مشبه به او ګډ صفت يې (ځواك او زور) دى.

تار په تار يې کړ زما د وصل ښهر
د هجران فوج له کومه لوري سور شه
(۱۰: ۲۲۸)

- د طمعې زنځير:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکى(طمعې) تولنومى او (زنځير) تولنوم دى. همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دى (طمعه) مشبه (زنځير) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دى.

نور قيدونه واړه سهل دي حميده !
خو په غاړه دې د طمعې زنځير مه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- پرېشانه زلفې:

په پورتني ستاينوم ترڼګ دى (پرېشانه) ستاينوم او (زلفې) ستايلى دى. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

(زړه جمع کېدل یا زړه راټولېدل) تړنګ ګړنه او مانا یې (بې غمه کېدل، له اند ېښنو خلاصېدل) ده.

هېڅ مې زړه پرېشانو زلفو جمع نه کا
دغه دین په هندو بار کې نه وو نه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- د ګومان لینده:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (ګومان) تولنومی او (لینده) تولنوم دی.
د (باور غشی) په شعري تول تړنګ کې (د) تولوییکی (باور) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

که هر څو کړې د ګومان لینده بر کښه
د باور غشی به لك نه کړې له نښه
(۱۰: ۲۳۴)

- د مرګ مزری:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (مرګ) تولنومی او (مزری) تولنوم دی.

چې هر څو د مرګ مزری ورته ښووه شي
څه به نه شي د حمید غزاله خوښه
(۱۰: ۲۳۴)

- تنکۍ خوله:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (تنکۍ) ستاینوم او (خوله) ستایلی دی. د (زړه تنګېدل) تړنګ ګړنه او مانا یې (خپه کېدل، پریشانه کېدل) ده.

چې یې ستا د تنکۍ خولې تصور واخېست
په دا فکر کې غونچه شوه په زړه تنګه
(۱۰: ۲۴۰)

- د عشق بې دمه مار:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (بې دمه مار)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولنـوم دی. بلخـوا (بـې دمـه مـار) سـتاینوم ترنـګ دی چـې (بـې دمـه) سـتاینوم او (مـار) سـتایلی دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هـم دی (عشـق) مشـبه (بـې دمـه مـار) مشـبه بـه او ګـډ صـفت یـې (نـا درملنـه او لاعلاجي) ده.

چې چیچلی دې د عشق بې دمه مار یم
خود به دم راخخـه وکارې تر دمه
(۱۰: ۲۴۷)

- د مخ ګل:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (مـخ) تولنـومی او (ګـل) تولنـوم دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هـم دی (مـخ) مشـبه(ګل) مشـبه بـه او ګـډ صفت یې (ښکلا) ده. د (زړه شګوفه) په تول ترنګ کې(د) تولـوییکی (زړه) تولنومی او (شـګوفه) تولنوم دی. همدارنګه داهم یو تشبیهي ترنګ دی (زړه) مشبه (شګوفه) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

چې یې ګل د ستا د مخ په ګرېوان کښېښنو
شګـوفه د زړه په وینو کې غرقاب شوه
(۱۰: ۲۵۷)

- د کامل عشق زلزله:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولـوییکی (کامـل عشـق) تولنـومی او (زلزلـه) تولنــوم دی. د (کامل عشق) په ستاینوم ترنګ کې (کامـل) سـتاینوم او (عشـق) سـتایلی دی.

زلـزله د کامـل عشـق رابانـدې نه وه
چې د تن مانۍ مې زېر و زبر نه شوه
(۱۰: ۲۰۹)

- د قیامت سېلاب:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (قیامـت) تولنـومی او(سـېلاب) تولنـوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترړنګ هم دی (قیامت) مشبه (سېلاب) مشبه به او ګډه صفت یې (ویجاړول) دی.

خدای دې زر که د قیامت په سېلاب ورانې
دا لـه ګـنـده د نـفــاق ډکـې بستــۍ
(۱۰: ۲۶۴)

- منګرۍ زلفې:

دا ترړنګ ستاینومیز دی (منګرۍ) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی.

د آشنا د منګــرو زلفــو په خیـال کې
موی په موی راباندې زهر د منګور ځي
(۱۰: ۲۶۴)

- وچې سترګې:

په پورتني ستاینوم ترړنګ کې (وچې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د وچو سترګو شرم مې پرې پټ شي
راپرې ایښی د ستا غم هومره نو نه دی
(۱۰: ۲۶۹)

- د پرهېز مزری:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوییکی (پرهېز) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترړنګ هم دی (پرهېز) قرینه (مزری) مستعارمنه او (ځواك، قوت، سختوالی) مستعارله دی.

چې په خپل دم و افسون رایشي ښکلي
د پرهــېز پـه مـزرو واچــوي وري
(۱۰: ۲۷۳)

- زري فکر:

پورتنی شعري ترړنګ ستاینومیز دی (زري) ستاینوم او (فکر) ستایلی دی.

څه عجب ساده رنګین وایې حمیده !
دا زري فـکـر دې مــه شه نظـري
(۱۰: ۲۷۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د شګو پړی:

دا ترکیب توليز دی (د) تولوييکی (شګو) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. همدارنګه (د شګو پړی غړل) ګړنه او مانا يې (هېڅ ، بې مانا ، بې ګټې او ناشونی کار کول) ده. د (لېچي غړل) ترکیب هم ګړنه او مانا يې (اراده، هوډ ، چمتو کېدل) ده.

چې له تا زهد و پرهېز ته لېچې غړي
هغه غړي په مانـا د شګـو پړي
(۱۰: ۲۷۵)

- د غمونو غوټې:

پورته ترکیب توليز دی (د) تولوييکی (غمونه) تولنومی او (غوټې) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکیب هم دی (غمونه) مشبه (غوټې) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت) دی. د (د زړه غوټې سپړل) ترکیب ګړنه او مانا يې (د زړه رازونه / خبرې ښکاره کول). همداسې (شونډې سپړل) هم ګړنه او مانا يې (خندېدل) ده.

په خندا کې څخو شونډې راوسپړه
که مې غوټې د غمونو له زړه سپړې
(۱۰: ۲۸۱)

- د عشق مزری:

په پورتني تول ترکیب کې(د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترکیب هم دی (عشق) مشبه (مزری) مشبه به او ګډه صفت يې (زور و ځواك) دی. د (خپرې ښتل) ترکیب ګړنه او مانا يې (چاته ګوابښېدل، ځوك ننګول) ده.

عاقبت د عشق مزری راباندې ترپ کا
چې ښتلې يې مدام راتـه خپـرې
(۱۰: ۲۸۱)

- د تورو زلفو پړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (توري زلفې) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. د (تورو زلفو) ترنګ ستاينوميز دی (تورې) ستاينوم او(زلفې)ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (پړی) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی.

بيا به څوك ته په زندۍ اوېزان وژني
چې دې څوړند کړه د تورو زلفو پړي
(۱۰: ۲۸۳)

- د آهونو لوګی:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (آهونو) تولنومی او (لوګی) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (آهونه) مشبه (لوګی) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دي.

بيا له کومه رخه اور په حميد بل شه
چې له خولې يې د آهونو لوګی کېږي
(۱۰: ۲۸۶)

- غوني زيږېدل:

دا ترنګ يوه ګړنه او مانا يې (وېرېدل، وارخطا ، بوږنېدل) ده.

چې حميد د يار له غم کا سوې کريږه
د پېريانو غوني زيږ د ېوان په دوك شي
(۱۰: ۲۸۹)

- د خط شپه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (شپه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (خط) مشبه (شپه) مشبه به او ګډ صفت يې (رنګ، توروالی) دی.

هسې شپه د يار د خط راباندې راغله
چې هرګز به تر قيامته سحر نه شي
(۱۰: ۲۹۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر تشنك:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (هجر) تولنومی او (تشنك) تولنوم دی. د (وصال کوثر) په تول ترنګ کې (د) تولوييکی (وصال) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترنګ هم دی (وصال) قرينه (کوثر) مستعارمنه (خواږه) مستعارله او (خوږوالی) وجه جامع ده.

چې وهلی وي تشنك د يار د هجر
تسلي يې د وصال په کوثر نه شي
(۱۰: ۲۱۹)

- د زړه مجلس:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (مجلس) تولنوم دی. د (زړه مجلس تودېدل) ترنګ ګڼه او مانا يې (خوښېدل) ده.

څو اغاز پکې د مينې سرود نه شي
په نور څه به دا مجلس د زړه تود نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- د عاشقۍ تور دېو:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (عاشقي) تولنومی او (تور دېو) تولنوم دی. د (تور دېو) ترنګ ستاينوميز دی (تور) ستاينوم او(دېو) ستايلی دی. همدارنګه یو تشبيهي ترنګ هم دی (عاشقي) مشبه (تور دېو) مشبه به او ګډ صفت يې (وحشتناك او ناوړه جوړښت) دی.

چې يې ووهي تور دېو د عاشقۍ
هېڅ محنت يې د جهان په افسون نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- خوږې شونډې:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (خوږې) ستاينوم او (شونډې) ستايلی دی.
د (تريخ صبر) ستاينوم ترنګ کې (تريخ) ستاينوم او (صبر) ستايلی دی.

چې تر خولې يې شي خواږه د خوږو شونډو

www.meliitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه زړه به ترخه صبر ته ستون نه شي

(۱۰: ۲۹۳)

- نامحرم ساقي:

په پورتنی ستاينوم ترنګ کې (نامحرم) ستاينوم او (ساقي) ستايلی دی. د (ځان ويني ښبنل) ترنګ ګړنه او مانا يې (کړاو او درد زغمل) ده.

چې پرده شي نامحرم ساقي ته سپړده
د شرابو په ځای ويني د ځان ښبني

(۱۰: ۲۹۴)

- د وصال خواږه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (وصال) تولنومی او (خواږه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (وصال) مشبه (خواږه) مشبه به او ګډ صفت يې (کيفيت، جوړښت) دی.

د وصال خواږه مې زهر شو کهېږم
پکې غم د جدايي زرزر راغی

(۱۰: ۲۹۵)

- د هجر اسيا:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (هجر) تولنومی او (اسيا) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (اسيا) مشبه به او ګډ صفت يې (ځور، رنځ او ټکېدل) دی.

څه بلا سخته دانه يم نه پوهېږم
چې کسيا نه شوم د هجر په اسيا کې

(۱۰: ۲۹۶)

- د مخ څراغ:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (څراغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (څراغ) مشبه به او ګډ صفت يې (ښکلا او وړانګې خپرول) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څراغ د یار د مخ راته بل نه وي
زه په ګور کې ګڼم خپسر په دا کور کې
(۱۰: ۲۹۹)

- شین زړه:

دا ترکیب ستاینومیز دی(شین) ستاینوم او (زړه) ستایلی دی. بلخوا د (زړه شین کېدل) بیا ګړنه او مانا یې(له کړاوه سترېدل، ځورېدل،کړېدل او رنځېدل) ده.

دا زما له غمه شین زړه پکې خیال د یار د شونډو
هسې رنګ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- شهلا سترګې:

په دې ستاینوم ترکیب کې (شهلا) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

هسې رنګ سحر و جادو کا په نظر د شهلا سترګو
نه یې سیال په هند کې شته دی نه ثاني په بنګاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- ګلګون مخ:

دا ترکیب تشبیهي دی (ګل) مشبه به (ګون) د تشبیه توری (مخ) مشبه او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

خال و خط په ګلګون مخ کې د دلبرو دا مثال کا
لکه پروت وي غځېدلی خرقه پوش په دو شاله کې
(۱۰: ۳۰۲)

- خونړۍ سترګې:

پورتنی ترکیب ستاینومیز دی (خونړۍ) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د ستا له خونړو سترګو آشنا شي
تل به ویر وي د هغو په خپلخانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د زلفو شب قدر:

www.milltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زلفې) تولنومی او (شب قدر) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترڼګ هم دی (زلفې) مشبه (شب قدر) مشبه به او ګډ صفت یې (ښکلا، خوشبویي او رنګ) دی.

چې روزي یې شه شب قدر ستا د زلفو
کوم شبګیر و، روزي شوی د شانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د اوښو دُر ګوهر:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (اوښو) تولنومی او (دُر ګوهر) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترڼګ هم دی (اوښې) مشبه (دُر او ګوهر) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت او ارزښت) دی.

له لمنو دُر ګوهر د اوښو بویه
تیاری د یار د خیال د مهمانۍ
(۱۰: ۳۰۷)

- یاقوتي شونډې:

پورتنی ترڼګ ستاینومیز دی (یاقوتي) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

تویـول به ورته چا ګوهر د اوښو
که موندی یاقوتي شونډې شوی ارزانې
(۱۰: ۳۰۸)

- د سترګو تېغ:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (سترګې) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترڼګ هم دی (سترګې) قرینه (تېغ) مستعارمنه (نظر) مستعارله او وجه جامع یې (یورنګ تګ یا حرکت) دی. د (سترګو تېغ تېزول) ترڼګ ګرڼه او مانا یې (ځان ښکلی کول / سینګارل، پسولل) ده.

د رنجو په باڼ دې تېغ د سترګو تېز کړ
بیا به توی کړې نه پوهېږم د چا وینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۱۰)

- د شبنم اوښې:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(شبنم) تولنومی او (اوښې) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترکیب هم دی (شبنم) قرینه (اوښې) مستعارمنه (څاڅکي) مستعارله او وجهه جامع یې (جوړښت) دی. د (وینې ژړل) ترکیب ګڼه او مانا یې (درد ګالل / زغمل) ده.

د دې دوو ورځو شپو په آشنایۍ کې
د شبنم په اوښو ژاړي لاله وینې
(۱۰: ۳۱۱)

- مشکین خال:

په پورتني ستاینوم ترکیب کې (مشکین) ستاینوم او (خال) ستایلی دی.

مشکین خال دې په سرو شونډو هسې زیب کا
لکه مست په میخانه کې ملنګ کښېني
(۱۰: ۳۱۱)

- د عشق بلا:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترکیب هم دی(عشق) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت یې (مصیبت او ناورین) دی.

هسې زه د عشق بلا په خیر ګڼمه
لکه څوك په خوله کې خوښ د پلنګ کښېني
(۱۰: ۳۱۲)

- د مخ اور:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترکیب هم دی (مخ) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت یې (وړانګې) دی.

که دې خط په خاکستر ځپلی نه وی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مخ اور به دې تر اوسه و ملك سوى
(۱۰: ۳۱۵)

- مه جبين:

پورتنی تړنګ تشبيهي دی (مه) مشبه به (جبين) مشبه او ګډ صفت يې (ښکلا او جوړښت) دی.

د ډيوې د بلولو حاجت نشته
په هغه کور کې چې ناست مه جبين ته يې
(۱۰: ۳۱۹)

- د زړه غوټه:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی(زړه)تولنومی او (غوټه) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري تړنګ هم دی (زړه) قرينه (غوټه) مستعارمنه (خبره) مستعارله دی. د (د زړه غوټه پرانتل) تړنګ ګړنه او مانا يې (راز برسېرول ، د زړه خبره ويل) ده.

دم و خود به وي ولاړ د غم له ګوټه
پرانتی به چاته نه شي د زړه غوټه
(۱۰: ۳۲۳)

- مخ په تبۍ تور:

دا تړنګ يوه ګړنه او مانا يې (شرمېدل، ګرمېدل) ده. د (په خره سورول) تړنګ هم يوه ګړنه اومانا يې (شرمېدل ، ګرمېدل) ده.

چې مې يار په سفر تللی زه په کور يم
ګويا مخ په تبۍ تور او په خره سور يم
(۱۰: ۳۲۶)

- د هجران بلا:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (هجران) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي تړنګ هم دی (هجران) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت يې (مصيبت او رنځ) دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه راولې آشنـا په سفـر تللی
ډېر مې وکړ د هجران په بلا صبر
(۱۰: ۳۲۷)

- د هجران ناسور:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوییکی (هجـران) تولنـومی او (ناسـور) تولنـوم دی. بلخـوا یـو اسـتعاري ترنـګ هـم دی (هجـران) قرینـه (ناسـور) مستعارمنه (کړاو و رنځ) مسـتعارله دی. د (سترګې وا کـول) ترنـګ ګرنـه او مانا يې (غړول، څېرېدل) ده.

د اشنا په ښکلي مخ مې سترګې واکړې
په ناسور مې د هجران، پورې دوا کړې
(۱۰: ۳۳۰)

- د حسن توره:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولـوییکی (حسـن) تولنـومی او (تـوره) تولنـوم دی. تشبیهي ترنګ هم دی (حسن) مشبه (توره) مشبه بـه او ګـډ صـفت يـې (اغېز) دي.

لسم کال هسې اوبه ورکړې مشهورې
چې يې وواهه چورنګ د حسن تورې
(۱۰: ۳۴۴)

- د مخ شمع:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوییکی (مـخ) تولنـومی او (شـمع) تولنـوم دی. تشبیهي ترنګ هم دی (مـخ) مشـبه (شـمع) مشـبه بـه او ګـډ صـفت يـې (ښکلا او وړانګې) دی.

چې يې بله د مخ شمع روانه شي
هغه دم ورباندې جمع پروانه شي
(۱۰: ۳۵۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خام خُمار:

پورتنی ترکیب ستاینومیز دی (خام) ستاینوم او (خُمار) ستایلی دی.

خام خُمار يې د تقوی له سره کوز شو
شور و شر چې يې کاوه پوه په رموز شو
(۱۰: ۳۵۸)

- د غرور آس:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (غرور) تولنومی او (آس) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي ترکیب هم دی (غرور) مشبه (آس) مشبه به او ګډ صفت يې (خېز وهل، هوايي تګ) دی.

هې توبه د احتساب له وچو پوچو
د غرور آس مې واهه په کوچو پوچو
(۱۰: ۳۵۹)

- د قهر سرې لمبې:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (قهر) تولنومی او(سرې لمبې) تولنوم دی. د (سرې لمبې) ترکیب ستاینومیز دی (سرې) ستاینوم او (لمبې) ستایلی دی. بلخوا ، تشبیهي ترکیب هم دی (قهر) مشبه (سرې لمبې) مشبه به او ګډ صفت يې (ګرمښت، تودوالی) دی. د (تورو سترګو سره کول) ترکیب ګړنه او مانا يې (غوسه ښکاره کول / ښوول) ده.

که يو ځل درباندې تورې سترګې سرې که
سرې لمبې به دې د قهر مړې ايرې که
(۱۰: ۳۶۲)

- د قهر زهر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (قهر) تولنومی او (زهر) تولنوم دی. بلخوا يو تشبیهي ترکیب هم دی (قهر) مشبه (زهر) مشبه به او ګډ صفت يې (بدي، تریخوالی) دی. د (پر زړه زهر اوښتل) ترکیب هم ګړنه او مانا

www.melitahrik.com 0774009116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې (ډېره غوسه) ده.

چې يې واوښته په زړه د قهر زهر
په دا شور يې کړ خبر حاکم د ښهر
(۱۰: ۳۶۳)

- د زړه زخم:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

د زړه زخم يې تر خولې سرايت وکړ
د سکوت پهې يې دا کفايت وکړ
(۱۰: ۳۶۹)

- د سپوږمۍ شمع:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (سپوږمۍ) تولنومی او (شمع) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي ترنګ هم دی (سپوږمۍ) مشبه به(شمع) مشبه او ګډ صفت يې (رڼا او روښنايي) ده.

بله شپه چې ځای په ځای د سپوږمۍ شمعې
بلې کړې وې و ځان ته هرې جمعې
(۱۰: ۳۷۲)

- د حسن نور:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (نور) تولنوم دی.

هسې شان يې جلوه ګر د حسن نور شو
چې ښکاره په قصر بام طيور د طُور شو
(۱۰: ۳۷۴)

- د زړه پروانه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی(زړه) تولنومی او (پروانه) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترنګ هم دی (زړه) قرينه (پروانه) مستعارمنه (حرکت) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروانه مې شو د زړه د پر نه پاتې
ستا د مخ په ډیوه سوې کانې ماتې
(۱۰: ۳۷۵)

- د محبت لمبه:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (محبت) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. تشبیهي ترڼګ هم دی (محبت) مشبه (لمبه) مشبه به او ګډ صفت یې (رنځول، سوځول) دی.

په لمبه د محبت موتې ایرې
کېوتلې د غمونو په ګیرې
(۱۰: ۳۷۸)

- د کږو وروځو لینده:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (کږې وروځې) تولنومی او (لینده) تولنوم دی. د (کږې وروځې) ترڼګ ستاینومیز دی (کږې) ستاینوم او (وروځې) ستایلی دی. بلخوا یو تشبیهي ترڼګ هم دی(کږې وروځې) مشبه (لینده) مشبه به او ګډ صفت یې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

د کږو وروځو لینده په لاس بر کښه
کاږه غشي د مژګانو سم په نښه
(۱۰: ۳۸۰)

- سنګین زړه:

په پورتني ستاینوم ترڼګ کې (سنګین) ستاینوم او (زړه) ستایلی دی.

په هنر د پاکوبۍ چې اغاز ګیت کړ
سنګین زړه لکه دانه کور و چیت کړ
(۱۰: ۳۸۳)

- د عقل لښکر:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی(عقل) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترڼګ هم دی (عقل) قرینه (لښکر) مستعارمنه (زور و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواك) مستعارله دی.

یکه تاز حسن دې هسې په خېز کړ
چې لښکر مې یې د عقل په ګرېز کړ
(۱۰: ۳۸۶)

- د عقل پښې:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عقل) تولنومی او (پښې) تولنوم دی. د (په زارۍ پښې نیول) ترکیب یوه کړنه او مانا یې (ډېره زاري او عاجزي) ده.

که هر څو مې په زارۍ د عقل پښې
نیوې، نه ودرېده لاړ د ځان په ښې
(۱۰: ۳۸۶)

- د ادب شیشه:

دا ترکیب ستاینومیز دی (د) تولوییکی (ادب) تولنومی او (شیشه) تولنوم دی.

دایره د تحمل شوه باندې تنګه
د ادب شیشه یې وویشته له سنګه
(۱۰: ۳۸۸)

- تورې طالع:

په پورتني ستاینوم ترکیب کې (تورې) ستاینوم او (طالع) ستایلی دی. بلخوا، استعاري ترکیب هم دی (طالع) قرینه (تور) مستعارمنه (بد او ناوړه) مستعارله دی.

د عاشق تورې طالع، څه خو وبرېښنه
ګوندې وکه باندې یار د مهر پېښنه
(۱۰: ۳۹۴)

- د ګلو خرمن:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (ګلو) تولنومی او (خرمن) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی.

په پالنګ لکه د ګلو خرمن پرېووت
که لوګری په چمن د ګلو پرېووت
(۱۰: ۳۹۴)

- د مخ لمبه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. بلخوا ، استعاري ترنګ هم دی (مخ) قرینه (لمبه) مستعارمنه (د ښکلا او ښایست ورانګې) مستعارله دی.

سروماِل زما د مخ په لمبه بس
لکه خس هسې سېځي په هر نفس
(۱۰: ۳۹۷)

- د زړه لال:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبیهي ترنګ هم دی (زړه) مشبه (لال) مشبه به او ګډ وصف یې (سوروالی او جوړښت) دی.

د زړه لال د عشق ساز په ترحم کې
خوله په مهر عذر خواه په تبسم کې
(۱۰: ۳۹۸)

- لاس په غوږ :

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (بېزار، توبه ایستونکی) ده.

د اغیارو له مجلسه لاس په غوږ
شماره ځان د یار د مینې په در وږ
(۱۰: ۳۹۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مهر دم:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (مهر) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

چې يې دم وربانديې ډېر د مهر پو کړ
بې رحمۍ شلولی زخم يې رفو کړ
(۱۰: ۳۹۸)

- د سترګو اوبه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترکیب هم دی (سترګې) قرینه (اوبه) مستعارمنه او مستعار (اوښکې) مستعارله او وجه جامع يې (جوړښت) دی.

له خسته یې د یارانو کړم بیان څه
په اوبو د سترګو لاس وینځم عیان څه
(۱۰: ۴۰۰)

- د اُمید لال:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (لال) تولنوم دی.

چې همای باندې د بخت سایه ګستر شو
د امید لال يې روشن په خاکستر شو
(۱۰: ۴۰۲)

- د عقل چمبه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(عقل) تولنومی او(چمبه) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترکیب هم دی (عقل) قرینه (چمبه) مستعارمنه (واك او ځواك) مستعارله دی.

مینه نه اوسي د عقل په چمبه کې
پټ ساته نه شي بخرې په پومبه کې
(۱۰: ۴۱۰)

- میګون حسن:

پورتنی ترکیب تشبیهي دی (مې) مشبه به (ګون) د تشبیه توری او(حسن)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشبه دی. همدارنګه (میګون) ستاینوم او (حسن) ستایلی دی، په دې توکه پورتنی تړنګ ستاینومیز هم دی. د (آتشي شونډې) ستاینوم تړنګ کې (آتشي) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

چې په مینه د میګون حسن خراب شو
په آتش د آتشي شونډو کباب شو
(۱۰: ۴۱۲)

- د وروځو محراب:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (وروځو) تولنومی او (محراب) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي تړنګ هم دی (وروځې) مشبه (محراب) مشبه به او ګډه صفت یې (جوړښت) دی.

په قیام، که په سجود، که په رکوع دی
و محراب ته یې د وروځو په رجوع دی
(۱۰: ۴۱۳)

- د جمال ډیوه:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (جمال) تولنومی او (ډیوه) تولنوم دی.

په ډیوه یې د جمال په هر پرتو
پروانه په سرومال دی ورته دو
(۱۰: ۴۱۳)

- د کینې، غصې لښکر:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (کینې او غصه) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري تړنګ هم دی (کینه و غصه) قرینه (لښکر) مستعارمنه (زور و ځواك) مستعارله دی.

د کینې غصې لښکر په هجوم ټول شو
یك منت د نازنین په غولي غول شو
(۱۰: ۴۱۴)

- ګوته په غاښېدل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترنګ ګړنه او مانا يې (هېښېدل، حيرانېدل) ده.

د حسرت ګوتې په غاښ کړې هندو ګبر
وې يې ګورئ دا بې جرمه جور جبر
(۱۰: ۴۱۴)

- د سپينو اوښو سيند:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی(سپيني اوښې) تولنومی او (سيند) تولنوم دی. د (سپيني اوښې) ستاينوم ترنګ کې (سپيني) ستاينوم او (اوښې) ستايلی دی. د (غم غبار) تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (غبار) تولنوم دی.

ته يې سيند د سپينو اوښو په مخ باندې
کړه يې زړه د غم غبار تر سياهۍ لاندې
(۱۰: ۴۱۶)

- د فکر دروازه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی(فکر) تولنومی او (دروازه) تولنوم دی. د (فکر دروازه لرې کول) ترنګ ګړنه او مانا يې (پام کول، ځيرېدل، غوږ نيول) ده.

واړه يو ځله آغازې کړې خبرې
هر يوه کړه دروازه د فکر لرې
(۱۰: ۴۲۰)

- د کرم اوبه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (کرم) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترنګ هم دی (کرم) مشبه (اوبه) مشبه به او ګډ صفت يې(سړول، له غضب او اور سره ضديت) دی. د (غضب اور) تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غضب) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترنګ هم دی (غضب) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې (کړول، رنځول، له کرم، سوړوالي او اوبو سره ضديت) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرم په اوبو مړ د غضب اور کړه
بېرته وجار وځه سخ زما په کور کړه
(۱۰: ۴۲۳)

- ګرمې اوښې:

پورتنی ترکیب ستاینومیز دی (ګرمې) ستاینوم او (اوښې) ستایلی دی.

د یتیم د ګرمو اوښو په ګداز ږو
د بېکس و بېچاره په سوز و ساز ږو
(۱۰: ۴۳۰)

- د ناز پې:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (ناز) تولنومی او (پې) تولنوم دی.

وې یې وایه ای د ناز په پیو لویه
بسم الله له بسم الله اغازي بویه
(۱۰: ۴۴۱)

- د هجر تېغ:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجر) مشبه (تېغ) مشبه به او ګډه صفت یې (ځورول و رنځول) دی.

که وایم مه ځه ملالېږي، ملالېږم
که وایم ځه په تېغ د هجر حلالېږم
(۱۰:۴۵۴)

- د هجران تاب:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (تاب) تولنوم دی.

چې له تابه د هجران بې آب و تاب شو
له خپل زړه سره په دا سوال و جواب شو
(۱۰: ۴۶۴)

- د زنې سېب:

په دې تول ترکیب کې (د) تولوییکی (زنې) تولنومی او (سیب) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (زنه) مشبه (سیب) مشبه به او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

- وار و پار خطا کېدل:

دا ترکیب ګړنه او مانا یې (ډارېدل، بوربنېدل) ده.

بې آسیبه سیب د زنــې ور عـطاء شـو
په تش بوی سره یې وار و پار خطا شو
(۱۰: ۴۷۳)

- د لبانو لال:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی(لبان) تولنومی او (لال) تولنـوم دی.
بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (لبان) مشبه (لال) مشـبه بـه او ګډ صـفت یې (سوروالی) دی.

لا یې لعـل د لـبانـو درخشــان وو
د غمزې تېغ یې تېره په هغه شان وو
(۱۰: ۴۷۸)

- د سترګو خار:

دا ترکیب تولي دی (د) تولـوییکی (سـترګې) تولنـومی او (خار) تولنـوم دی.
همدارنګه یوه ګړنه هم ده او مانا یې (خنډ، مانع ، غماز او رقیب) ده.

چې شاهد د هر شاهد د سترګو خار
لکـه ګل په مـخ نګار په زړه افـګار
(۱۰: ۵۰۶)

- د غوږو دُر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولـوییکی(غوږو) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

بېرته وجار ایسته ترکو دُر د غوږو
جوهـریانو ته د دې دُرو په زوږو
(۱۰: ۵۳۹)

- د اُمید کمند:

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (کمند) تولنوم دی.

چې کمند مې ورته ایښی د اُمید دی
که مې ونیوه ستا فضل غوره صید دی
(۱۰: ۵۵۸)

- لاس اوږدول:

دا ترکیب کړنه او مانا یې (مرسته غوښتل، خیر غوښتل) ده.

و هر ځیز ته چې یې لاس اوږد د آرزو شه
په آرزو یــې د شــرف قبــول پېرزو شــه
(۱۰: ۵۷۳)

- د اُمید برۍسه غونچه:

دا ترکــیب تــولي دی (د) تولــوییکی (اُمیــد) تولنــومی او (برۍســه غونچــه) تولنـوم دی. د (برۍسـه غونچـه) ترکـیب سـتاینومیز دی (برۍسـه) سـتاینوم او (غونچه) ستایلی دی.

د نسیـم په خـبر پېره په باغ زمـا کـړه
د اُمید برۍسه غونچه مې په خندا کړه
(۱۰: ۵۷۷)

- د هجر رنځ:

دا ترکــیب تــولي دی (د) تولــوییکی (هجــر) تولنــومی او (رنــځ) تولنــوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجر) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډه صفت یې (ځورول او کړول) دی.

خاصیت د شـفا نه دی ځنې تللی
پرې رغېږي رنځ د هجر پرېستلی
(۱۰: ۵۸۳)

- د عشق ژامه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (ژامه) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ژوولی د عشق ژامو په خوند نه وي
د هغه ژوي به هېچرې خوند نه وي
(۱۰: ۵۸۸)

- د سخن دُر:

په پورتني تول ترېنګ کې(د) تولوییکی (سخن) تولنومی او (دُر) تولنوم دی. بلخوا ، تشبیهي ترېنګ هم دی (سخن) مشبه (دُر) مشبه به او ګډه صفت یې (ارزښت) دی.

ځو د زړه په وینو وللي مخ د سخن شي
سرخرويي هومره دُر د سخن شي
(۱۰: ۵۹۳)

- د زړه د غوږو دُر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه، غوږ) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

چې په میاشت شي لکه میاشت یوه دهره
ده د زړه د غوږو دُر هغه خبره
(۱۰: ۵۹۴)

- د وروځو لینده:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوییکی (وروځو) تولنومی او (لینده) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبیهي ترېنګ هم دی (وروځې) مشبه (لینده) مشبه به او ګډه صفت یې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

چې به ده لینده د وروځو کړه بر کښنه
د حرم هوسو به ځان کړه ورته نښه
(۱۰: ۶۰۶)

- د غم غر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوییکی(غم) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبیهي ترېنګ هم دی (غم) مشبه (غر) مشبه به او ګډه صفت یې (لویوالی اوجوړښت) دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ژړا يې مخ د صبح په لاس وچ کړ
په وفا يې د غم غر له زړه رچ پچ کړ
(۱۰: ۶۱۸)

- د اوښو رود:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (رود) تولنوم دی.

کله پاخه کله کښېښنه لارې ګوره
د راتلو په رو يې رود د اوښو ګوره
(۱۰: ۶۲۱)

- د زلفو دام:

دا ترڼګ تـولي دی (د) تولـوييکی (زلفـې) تولنـومی او (دام) تولنـوم دی. بلخـوا، يـو تشـبيهي ترڼـګ هـم دی (زلفـې) مشـبه (دام) مشـبه بـه او ګډ صفت يې (جوړښت او راګيرول) دی.

په څېره چې دام د زلفو د زېب کېږدي
دوبـاره پکـې دانـه د فـرېب کېږدي
(۱۰: ۶۲۵)

- اور پورې کول:

دا ترڼګ ګړنه او مانا يې (يو څه ته شا کول، هېرول، ناپامي) ده.

هسې رنګ به سره لمبه قهر و غـضب که
تا به وې چې اور يې پورې په مکتب که
(۱۰: ۶۳۲)

- د غم خاورې:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (غـم) تولنـومی او (خـاورې) تولنـوم دی. د (غم خاورې خوړل) ګړنه اومانا يې (غمېدل او کړېدل) ده.

سيده ستړګې سپړدې نه وې په هوس ما
بيا خوړلې د غم خاورې پکـې بس ما
(۱۰: ۶۳۴)

- د غصې غبار:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (غصه) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. د (کينې زنګار) ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (کينې) تولنومی او (زنګار) تولنوم دی.

د غصې غبار يې لرې له سينې شه
د کينې زنګار يې ورك لـه آيينې شه
(۱۰: ۶۳۵)

- د آزار اور:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (آزار) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترڼګ هم دی (ازار) مشبه (اور) مشبه بـه او ګډ صفت يې (رنځول او کړول) دی.

د کرم په اوبو مړ د ازار اور کا
په عطا سره خطا زما در ګور کا
(۱۰: ۶۳۶)

- مرمر لب:

پورتنی ترڼګ ستاينوميز دی (مرمر) ستاينوم او (لب) ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دی (مرمر) مشبه به (لب) مشبه او (جوړښتي يورنګي) يې ګډ وصف دی.

خبردار يې په اسرار اهل مکتب شه
له دې بابه ګفتګوی په مرمر لب شه
(۱۰: ۶۳۸)

- د سترګو خس / د سترګو خس کېدل:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (سترګو) تولنومی او (خس) تولنوم دی. همدارنګه يوه ګړنه هم ده . مانا يې (خنډ او مانع) ده.

که د خسو وي رقيب د سترګو خس وي
پناه وشه چې حاکم وي يا عسس وي
(۱۰: ۶۴۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د زړه سوي لوګی:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه سوي) تولنومی او(لوګی) تولنوم دی. د (آتشي آه) ترڼګ ستاینومیز دی (آتشي) ستاینوم او (آه) ستایلی دی.

چې به ده آتشـي آه کړ له زړه تنګ
د زړه سوي لوګی به شه له هره سنګ
(۱۰: ۶۴۳)

- د وصل شربت:

دا ترڼګ تـولي دی (د) تولـوییکی (وصـل) تولنـومی او(شربت) تولنـوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼګ هم دی (وصـل) قرینـه (شـربت) مسـتعارمنه (خوږوالی) مستعارله دی.

چاچې رنځ وي د هجران په ځان پېڅلی
عاقبت یې دی د وصل شربت څښلی
(۱۰: ۶۵۹)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- مستې سترګې:

دا ترڼګ ستاینومیز دی (مستې) ستاینوم او(سترګې) ستایلی دی.

ګوره سره ګلونه سره جامونه د لاله وو
مستې سترګې د شپږ مستو غزالـه وو
(۱۰: ۶۷۱)

- بڼوسې شونډې:

دا ترڼګ سـتاینومیز دی (بڼوسـې) سـتاینوم او (شـونډې) سـتایلی دی. د (شبنم سپینې غوټۍ) ترڼګ هم تولي دی (د) تولوییکی (شبنم) تولنـومی او (سـپینې غـوټۍ) تولنـوم دی. د (سـپینې غـوټۍ) ترڼـګ سـتاینومیز دی (سپینې) ستاینوم او (غوټۍ) ستایلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړوسي شونډې د غونچې ګل خندان شوې
د شبنم سپینې غوټۍ پکې دندان شوې
(۱۰: ۶۷۷)

- عنبر مویه:

دا ترکیب ستاینومیز دی (عنبر) ستاینوم او (مویه) ستایلي دی. همدارنګه (عنبر) مشبه به(موی) مشبه او ګډ صفت یې (توروالی او خوشبویي) دی، نو یو تشبیهي ترکیب هم دی.

له سبزۍ شوه ښېوه د عنبر مویو
سره لاله یې اننګي وو د خوب رویو
(۱۰: ۶۷۹)

- د شفق پیالې:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(شفق) تولنومی او (پیالې) تولنوم دی.

چې تمامې یې پیالې کړې د شفق
له مستۍ نه ستوري راغله په حق حق
(۱۰: ۶۸۶)

- د خوښۍ ډیوه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (خوښۍ) تولنومی او (ډیوه) تولنوم دی.

د (خوښۍ ډیوه بلېدل) ګرځنه اومانا یې (خوښېدل، خوښي) ده.

د خوښۍ ډیوه یې بله هسې ځای کړه
چې پېره پرې پروانه خوار ګدای کړه
(۱۰: ۶۸۷)

- د زړه رڼا:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (رڼا) تولنوم دی.

وې یې ورشم هغه شاه د مجلس شمع
په رڼا د زړه وګورم د زړه جمع
(۱۰: ۶۸۹)

- لاسونه مښل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترنګ ګړنه او مانا يې (ارمان کول، پښېماني) ده.

چې به نورو جام په لاس که د عشرت
ده بـه منبـل سره لاسونه د حسرت
(۱۰: ۶۹۰)

- د مينې پيالې:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (پيالې) تولنوم دی.

شـاه نوشلي پيـاپی پيـالـې د مينې
څښي ګدا کاسې کاسې د ځيګر وينې
(۱۰: ۶۹۰)

- د صبر اور:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (صـبر) تولنـومی او (اور) تولنـوم دی. بلخوا، تشبيهي ترنګ هم دی (صبر) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يـې (رنځول، کړول، سختوالی) دی. د (خاطر جمع کېدل) ترنګ ګړنـه او مانا يې (ډاډمنېدل) ده.

وې يې مه کوه وسواس خاطر کړه جمع
کـړه د صبر پـه اور بلـه د مراد شمع
(۱۰: ۷۰۱)

- د روح مرغه:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (روح)تولنـومی او (مرغـه) تولنـوم دی. بلخوا، تشبيهي ترنګ هم دی (روح) مشبه (مرغه) مشبه بـه او ګډ صفت يې (الوتل) دی.

که د زوی لږ و ډېر په خوب لارغه شي
الـوتو ته ساز د پلار د روح مـرغـه شي
(۱۰: ۷۰۶)

- د ګل تاج:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (ګل) تولنومی او (تاج) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر ښاخ له سره پرېووت د ګل تاج
تاج و تخت شو د چمن تاخت و تاراج
(۱۰: ۷۳۱)

- د پوزې پرې کېدل:

پورتنی ترکیب ګړنه او مانا یې(پېغورېدل ، پېغورسازېدل، شرمېدل) ده.

څو یې نه کاندي وفا د پوزې پرې
یار د یار د جفا بار دې کله وړی
(۱۰: ۷۳۲)

- د مرګ غشی:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(مرګ) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

دم پـه دم یې زیـاتېـدلـه بیمـاري
د مرګ غشـی یې خوړلی وو کـاري
(۱۰: ۷۳۵)

- د اُمید نمر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (نمر) تولنوم دی.

چې درویش په بادشاهت د شاه خبر شه
د کـرم نعـره یې هسك د اُمید نمر شـه
(۱۰: ۷۴۵)

- ارمان خوړل:

دا ترکیب ګړنه او مانا یې (ارمان کول، پښېمانېدل، ارمانجنېدل) ده.

تا چې تېز تېزه سمند د خودرایۍ
ما د ستا د پرېوتو هله ارمان خوړ
(۹: ۲)

- اسماني کاڼي پرېوتل:

دا ترکیب یوه ګړنـه او مانـا یـې (ناڅـاپي پـه کـړاو پرېوتـل، پـه اند ېښنـو ککړېدل) ده.

نه مې دم قدم په یوه غم کا مخ په لاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه اسماني کاڼي په ما پرېووت څه بلا يم

(۹: ۳)

- انګشت نما کېدل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا يې (رسواکېدل، موخه کېدل، نوم بدي) ده.

څه له کا د حسن لاف صاحب جمال

خود به شي انګشت نمای لکه هلال

(۹: ۴)

- د اوسپنو چڼې چیچل:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا يې (ستونزې او خواري ګالل) ده.

چې د اوسپنې چڼې شوې پرې چیچلې

خدایزده پخ کړه، هغه غابښ کومو ترشو

(۹: ۶)

- ایمان خوړل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا يې (ډېر زیانمنېدل، زیان ګالل، بې ننګه کېدل) ده.

تش ارمان د ستا په مرګ هغو ونه خوړ

چې د دوی د پاره تا دین و ایمان خوړ

(۹: ۷)

- بلا پسې کول / کېدل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا يې (بې ارزښته ګڼل، بې پروا کېدل، نهیلی) ده.

همداسې (لېمه سپینېدل) ترکیب هم کړنه او مانا يې (ډېره ژړا، ډېر ژړل) ده.

ما په یار پسې لېمه په ژړا سپین کړه

یار په ما پسې کوي توره بلا

(۹: ۱۳)

- پام په ښو کېدل:

پورتنی ترکیب یوه کړنه اومانا يې (پاملرنه، لورېینه) ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه ! فـهم کړې د يار راته په ښو
د رقيب په خرخشو مې کړې په ښو
(۹: ۱۷)

- پل کېښوول:

پورتنی ترڼنګ ګړنه او مانا يې (روانېدل، پيلول، لاس پورې کول) ده. د دې ترڅنګ (سينه دوه نيمه کېدل) بله ګړنه او مانا يې (غمېدل او ځورېدل) ده.

د قلم چاودې سينه ګوره دوه نيمه
هله پل ږده د څره سخن په سيمه
(۹: ۲۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- پلو لرې کول:

دا ترڼنګ يوه ګړنه او مانا يې (مخ ښکاره کول، مخ څرګندول او بربنډول) ده.

که يې څوك له مخه لرې که پلو
د ښايست مخې يې نشته هيڅ پلو
(۹: ۲۱)

- د پندار په آس سورېدل:

پورتنی ترڼنګ يوه ګړنه او مانا يې (ګومان، اټکل، خيال، ځان غولول) ده.

ماته عين په سور مخ، مختور ليده شي
د پندار په آس سوره له ځانه خوښه
(۹: ۲۱)

- تشې شلومبې شاربل:

دا ترڼنګ يوه ګړنه او مانا يې (بې ګټې کار کول، بې پايلې کار کول) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تشي شلومبي شاربي سرخوړي کا
چي ښادي غواړي بې غمه بې منته
(۹: ۲۵)

- پر تندي اور بلول:

پورتنی ترګ یوه ګړنه او مانا یې (غم ګالل، کړاو زغمل، په غم ککړول) ده.

زه د شمعې په څېر اور په تندي بل کړم
ته د صبح په څېر خاندې له غروره
(۹: ۲۶)

- پر تور سپین اړول:

دا ترګ یوه ګړنه او مانا یې (څورول، ربړولو ته پلمه لټول) ده.

ډېر مې ماړوه په تورو سپین صنمه
چې خوني به په خپل ځان یم ستا له غمه
(۹: ۲۸)

- ځان اورته اچول:

پورتنی ترګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان غمول، کړول، ربړول) ده.

عاشقي په اختیار نه کېږي هوښیار شه
ځان و اور ته اچول اختیار د چا دی
(۹: ۳۸)

- پرځان بلاکېدل:

دا ترګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان ته غم کېدل، ځان ته غم کتل) ده.

د داني په طمع بند ازاد مرغه شي
زر به ستا په ځان بلا شي دا ستا طمع
(۹: ۳۹)

- تر ځان تېرېدل:

پورتنی ترګ یوه ګړنه او مانا یې (بلهاري، سرښندنه، قرباني) ده.

زه و یار ته تر ځان تېر یم

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی و مـاتـه پـه عنـاد

(۹: ۴۰)

- ځان جهان ځنې نه دربغول:

دا ترِنګ یوه ګړنه او مانا یې (قربانېدل، سرښندنه) ده.

هېڅوک به دریغ نه کا ځنې ځان جهان په صبر
وویني کـه دا حسن و جمال دلـجوی د ستا

(۹: ۴۱)

- ځان شمارل/ شمېرل:

پورتنی ترِنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان پـه څـه کـې ګڼل، راوسـتـل، د ځان دریځ ټاکل) ده.

د خلوت له عزیزانو مې زړه تور شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بیا

(۹: ۴۵)

- ځان غتول:

دا ترِنګ یوه ګړنه او مانا یې (تعظیم، ځان لوی ګڼل) ده.

چې د دین دانایي نه لري په زړه کې
بېهوده ځان غتوي په خوله یې پوه

(۹: ۴۶)

- ځان کوتل:

پورتنی ترِنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان وهل، ځان حلالول، ځان وژل) ده.

دا د عشق طاعونی رنځ به یې ارمان شي
کـه د زهـد ځـان کوتلی شي ژوندي بیا

(۹: ۴۸)

- ځان مرِل:

دا ترِنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځـان نـرِدې کولـو تـه پلمـه لټـول، ځـان نـرِدې کول) ده.

هېڅ شفقت زما د یار په رقیب نه شته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

محض مړې پورې ځان زما په ښو
(۹: ۴۹)

- ځان ورکول:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (بلهارنه، ځان قربانول، فناکول، له ځان بې خبره کېدل) ده.

په هوی پسې د نس سر هوا مه ځه
ځان به ورك کړې لکه برق په دا شتاب
(۹: ۵۰)

- خاورې پر تندي لوستل (لونل):

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (درناوی کول، د یار د در د خاورو قدر کول) ده.

پـرېـواتـه د رقیبانـو په سـر کـاږي
ما چې خاورې ستا د در په تندي لوستې
(۹: ۶۴)

- خپرې ښتل:

پورتنی ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (ګوابښ کول، ډارول) ده.

عاقبت د عشق زمري راباندې ترپ کا
چې ښتلې یې مدام راته خپرې
(۹: ۶۶)

- خره خسي کول:

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (بې ګټې او خوشې کار کول، چونګښې نالول) ده.

ډېر مې خره خسي کول وکړه پوه نه شوم
ریش کـنده، جامـه پاره لـه لېونتوبه
(۹: ۶۷)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خوب لیدل:

پورتنی ترڼک یوه ګړنه او مانا يې (لـه خيالـ سره لوبېـدل، سـوچونه کـول) ده.

د دنیـا هـوئ هـوس د خـوب لـیـده دي
چې خوب وړی شي راوينې، نه شي بيا هېڅ
(۹: ۷۰)

- د خولې خوند ورانېدل:

دا ترڼک یوه ګړنه او مانا يې (خوله بې خونده کېدل، خپـه کېـدل، اړېکـي شلېدل) ده.

د جهان چې د خولې خوند په لباس وران شه
پرې لـذت زهـر، زقــوم دی د اخـلاص
(۹: ۷۳)

- دم ختل:

دا ترڼک یوه ګړنه او مانا يې (ساه ختل، چپ کېدل، ګونګېدل، مړ کېدل) ده.

چې يې دم له غمه نه خېژي په عشق کې
خو حيران د عاشقـانو په ژونـدون يم
(۹: ۸۱)

- دم وهل:

پورتنی ترڼک يوه ګړنه او مانـا يې(څه ويـل، نظر څرګندونـه، ګيله ګول، خبره کول) ده.

په يوه نفس حباب له بحره بېل شه
نه شته هېڅ په دم وهلو کې بهبـود
(۹: ۸۱)

- دندان سپينول:

دا ترڼک يوه ګړنه او مانا يې (خندا، خندل) ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیـا پـــه کـور مې واوري ږلـۍ
په خندا چې راته سپین کاندي دندان شوخ
(۹: ۸۲)

- رنګ تښتېدل:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پیکه کېدل، خجالت کېدل) ده.

په لیده مې د یار وتښتي رنګ هسې
لکه نور په کتان لګي د مهتاب شوخ
(۹: ۸۷)

- زړه وړل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا یې (مینېدل، زړه بایلل) ده.

نه به ترکو وړی زړه راشي په لاس
نه به مړي شي د ګور بېرته ستانه
(۹: ۱۴۳)

- زړه یخول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (ارمان وتل، کسات اخېستل) ده.

لکـه ته کـوې د بـل پـه مـرګ اخ اخ
ستا په مرګ به هسې زړه کاندي څوك یخ
(۹: ۱۴۸)

- ژبه خوږول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پستې او خوږې خبرې کـول، ښـه خـوی) ده.

دا رمـوز کـا د یار خط په ماته ژبه
چې خوږه کړه نن ساعت په ماته ژبه
(۹: ۱۵۰)

www.melitahrik.com 0771-400-116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځونه

۱ ـ رښتين زېور، زرغونه (۱۳۸۲ ل) پښتو نحوه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۲ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۷۷ ل) د پښتو ادب تاريخ. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۳ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۸۳ ل) د پښتو اشتقاقونه او ترکيبونه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۴ ـ روهي، محمد صديق (۱۳۶۰ ل) ادبي څېړنې . کابل، د لوړو او مسلکي تحصيلاتو وزارت.
۵ ـ زېور، زېورالدين (۱۳۸۶ ل) ادبتاريخ (منځنۍ دوره). پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۶ ـ زيار، مجاوراحمد. (۱۳۸۴ ل). پښتو پښويه. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۷ ـ زيار، مجاوراحمد (۱۳۸۹ ل) پښتو بدلمېچ يا پښتو شعر څنګه جوړېږي ؟ پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۸ ـ سنګروال نيازی، شهسوار (۱۳۷۵ ل) د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۹ ـ صميم، محمدآصف (۱۳۷۸ل) د لرغوني شاعرۍ ګړنې. جرمني، د پښتني فرهنګ د ودې او پراختيا ټولنه .
۱۰ ـ مومند ، عبدالحميد (۱۳۸۳ ل) کليات. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۱۱ ـ هاشمي، سيد محی الدين (۱۳۸۱ ل) ادبپوهنه. پېښور، د اريك د ګرځنده کتابتونو اداره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ ـ هاشمي، سيد محی الدين (۱۳۸۳ ل) د پښتو ژبې لنډ ګرامر. پېښور، د اريك د ګرځنده كتابتونو اداره.
۱۳ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۳ ل) په هند كې د پښتو ژبې اوادبياتو د ايجاداو ودې پړاوونه . لاهور شركت پرنټنګ پرېس.
۱۴ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۹ ل) د پښتو ادبياتو تاريخ (لرغوني او منځنۍ دوره). پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور وداني

د افغانستان ملي تحريک د هېواد پال او فرهنګپال شخصيت ښاغلي (الحاج وحيدالله وليزي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحريک وياړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

يو ځل بيا ددې اثر له ليکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې ددې اثر د ليکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مينه

د افغانستان ملي تحريک

www.meltahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library